

IZ PREČISTE DEVE, ROBBINE KRALJEVE,

BOŽJI NAM JE ROJEN SIN.

Duhovno življenje

BUENOS AIRES • LETO 70

10

DECEMBER 2003

Od zgoraj in od leve:

1., 2., 3., 4. in 6. S popoldanskega kulturnega programa pod ombujem na Slovenski dan v Castelarju.
5. Rast 32 pri Aljaževem stolpu na Triglavu.

(Foto: Tati T.)

7. Rast 32 v Mariboru pri Slomškovem spomeniku.

(Foto: Andrej Šuc)

PRVI IN LETOŠNJI IN ZADNJI BOŽIČ

JURE RODE

Prvi božič — rojstvo Božjega Sina v Betlehemu

Vsako leto se v božičnih dnevih spominjamo prvega božiča. Če se današnja družba tega ne zaveda, če je vse drugo bolj važno (obdarovanja, zgolj družinska srečanja, božične počitnice itn.), potem naši današnji božiči niso spomin na prvi božič.

Pred dva tisoč leti, leto več ali manj, je Jezus-Bog hotel biti rojen kot nebogljen človeško dete. Ko so se v Očetovem načrtu dopolnili časi, je z rojstvom lastnega Sina začel uresničevati delo odrešenja vseh ljudi in vsakega od nas posamezno.

Marija, Mirjam iz Nazareta, je v moči Svetega Duha spočela sina. Po angelovem sporočilu ga je imenovala Jezus. S tem je postala prava Božja mati in prava mati Besede, ki je po njej in v njej meso postala. Novorojeno dete je bilo pravi Bog in pravi človek, Jezus iz Nazareta, sin matere Marije.

Skrajno nebogljen, kot vsak novorojenček, je hotel stopiti v našo zgodovino, da bi jo posvetil, odrešil in preusmeril k Bogu, svojemu Očetu.

Božično bogoslužje, božične pesmi, adventna duhovna priprava na božič, božični običaji, postavljanje jaslic itn. nam pomagajo, da ostajamo zvesti prvemu božiču. Skušamo se spominjati čim bolj doživeto prvega božiča. Če se izneverimo prvemu božiču, potem naša sedanja „božična“ praznovanja ne bi bila več pravi božič.

Božič v zgodovini slovenskega naroda

Kdaj so naši predniki začeli obhajati božič? Kako so kot kristjani obhajali prve božiče? Jaslic še niso poznali. Pesmi *Sveta noč, blažena noč*, tudi še niso peli. Zvedeli pa so za zgodovinsko resnico o Jezusovem rojstvu. Začeli so opuščati poganska praznovanja. Sprejeli so veselo oznanilo o rojstvu Božjega Sina, Kristusa, ki je dokončno razsvetlilo dotedanje versko temo, v kateri so živeli naši predniki.

Od tedaj je krščanski praznik božiča bistveni sestavni del življenja našega naroda. Ne protestantska verska reformacija, ne turški vpadi, ne prosvetljenstvo niso mogli zabrisati, še manj izbrisati iz družinskega in narodovega življenja verskega praznovanja božiča.

V prejšnjem stoletju prav tako: ne nazivem ne

fašizem, niti komunizem niso mogli zamoriti v duši naroda zavesti, da je božič bistveno in po izvoru verski krščanski praznik. V predolgh desetletjih komunističnega nasilja in pritiska vseh vrst je režim skušal na zunaj zamenjati božič z „novoletnimi prazniki in dedkom mrazom“. Božič je navaden delaven dan. Kristjani so zaradi tega trpeli na duši in v družbi, a so vztrajali do konca, do padca protiverskega enoumja, prav do prihoda slovenske pomladi v obliki prave svobode in demokracije.

Molimo sami zase, za rojake po svetu in v matični Sloveniji, da bomo kljub materializmu in praktičnemu brezboštvu spoštovali, ohranili in ljubili krščanski značaj božičnih praznikov.

Božič med nami v Argentini

Starejšim so živo v spominu prvi božiči po prihodu v Argentino, sredi vročega tukajšnjega poletja. Brez snega, brez polnočnic v domačih cerkvah, daleč od staršev, bratov in sester, daleč od znanih in nezanih grobov vseh, ki so bili nasilno pomorjeni med vojno, med komunistično revolucijo in po končani vojni. To zadnje je bilo nepopisno hujše, bolj boleče, globlje občuteno kot vremenske božične okoliščine.

Precej dolga prva leta po prihodu ni bilo bogatih božičnih obdarovanj, nismo jih poznali in v začetnem pomanjkanju niso bila možna. Bilo pa je neznansko veliko duhovnega bogastva. Prve polnočnice v spodnji cerkvi v župniji Sv. Roze. Duhovne adventne priprave, spovedi in obhajila za božič, iz trpljenja porojeno petje božičnih pesmi. Hvaležni pa Bogu za rešeno življenje in za možnost delovanja skupnosti v argentinski svobodi.

Iz leta v leto smo se vedno bolj prilagajali, privajali, pa starejši nikdar dokončno privadili na obhajan-

je božiča pod južnim križem. Že v Argentini rojenim se zdi lep tak božič kot je v Latinski Ameriki v navadi že nad petsto let.

Zunanje praznovanje se je spreminjalo. Skušali pa smo ohraniti duhovno bogastvo božiča. Lepa udeležba mladih družin pri polnočnici in pri krajevnih božičnih mašah, božični koncerti, družinski božični običaji nam daje upanje, da bo tako še naprej.

Božič v tukajšnji javnosti

Kar kmalu po vseh svetih in spominu rajnih se je že v prvi polovici novembra pojavila reklama za božič oz. za zlorabljanje verskega praznika v trgovske namene, za finančen dobiček. Veleblagovnice in mediji skušajo na vse načine umetno ustvarjati potrebo po potrebnih in nepotrebnih božičnih prituklinah. Le misel na Kristusovo rojstvo je odsotna. Kot da si nikdar ni rodil in kot da božič ni spomin njegovega rojstnega dneva.

Kljub gospodarski krizi bo vsaka družina skušala obhajati božič v obliki družinskega srečanja. Skoraj ničesar ne bo smelo manjkati na božični mizi. Kot v nekdanjih dobrih časih, v letih debelih krav. A ostalo bo vse le pri srečanju ljudi, med ljudmi in z ljudmi. Pa brez srečanja z Bogom, brez spomina na rojstvo Otroka, ki je dal povod za naše božiče — brez Njega!

Moj letošnji božič

Kakšen bo? Kakšnega si želim? Kaj pričakujem? Mimo vseh upravičenih lepih želja, naj bo čim bolj podoben prvemu božiču. Naj se Bog znova rodi v mojem življenju. Dajmo mu možnost za to v božičnem obhajilu. V skritem osebnem spreobrnjenju. V raznih oblikah dobrote do potrebnih duhovne in materialne pomoči. V preprostosti življenja. V zahvali Jezusu, da se je hotel roditi iz matere Marije kot pravi človeški otrok in pravi Božji sin. Potem bo moj letošnji božič v resnici lep in duhovno bogat. Kljub trpljenju, kljub starosti, kljub boleznim, kljub pomanjkanju, kljub težavam vseh vrst.

Božič v moji osebni zgodovini

S telesnim rojstvom smo bili rojeni za ta svet. Pri krstu smo se rodili za Boga. Po verski vzgoji v družini in v šoli smo se vedno bolj zavestno rojevali za Boga. Pri prvi spovedi, pri prvem obhajilu, pri birmi se je Bog vedno znova rodil v nas. Po teh zakramentih smo korak za korakom potrjevali in utrjevali naše prijateljstvo z Bogom.

Ne bi mogli prešteti in sešteti kolikokrat se je od tedaj do danes Bog rodil v nas in za nas. Nimamo navade, da bi zapisovali število spovedi, obhajil. Bilo jih je silno veliko! Pa tudi po vsaki večji ali manjši spreobrnitvi se je Bog spet in spet rojeval v nas. Pa po vsaki dobri misli, besedi, vsakem dobrem dejanju. Neštetokrat se je Bog rodil v nas po ljubezni dobrih

ljudi, ki so nam dali čutiti, da Bog ni pozabil na nas, da ljubi vsakega od nas, prav posebej.

Naše zadnje in odločilno rojstvo

Enkrat je bil Jezus rojen v Betlehemu. Od tedaj je bilo po njegovi zaslugi že več kot dva tisoč božičev.

Enkrat je bil rojen vsak od nas. Od tedaj nam je bilo dano, da smo vsako leto obhajali božič. Starejši zelo velikokrat, mlajši manjkrat.

Enkrat se bomo dokončno in odločilno rodili za Boga. Umrli za ta čas in prostor in se rodili za večnost in za nebesa.

Želimo sebi in drug drugemu, da bomo s telesno smrtjo rojeni za življenje v Življenju! Želimo si, da bo smrt — rojstvo za življenje in srečo brez konca!

Večer se svét mi bo smehljal

VLADIMIR KOS

*In tudi letos bo po štirih stenah
večerna ura tikitákala,
natančno do sekunde, v red vzgojena,
ki v njem nebo in svet se gibljeta.
In vendar se večer ji bo smehljal.*

*Večer, dvatisočkrat in več, prisoten:
pri jaslicah v votlini gorskih skal.
Še zdaj ne ve: ga vleče čar dobrote?
V očeh deviške Matere kristal?
Kljub temu se večer mi bo smehljal.*

*Tako kot Božje Dete tam na slami,
ko ni več lačno, ne v objemu sanj.
Kako počuti varno se ob Mami,
ki ujčka Ga in ljúbko gleda Vanj.
Večer je svét in svét se bo smehljal.*

*Še stene, miza, okenska políca
se bodo z lónčnico svetlikale;
z ocvrto ribico že zdaj kozíca
vigilijsko s štedilnika me zre...
O, da bi se mi vsak večer smehljal!*

BOŽJE DETE PRINAŠA VESELJE, SPRAVO IN MIR

Janez Pavel II. leta 2000

Čez nekaj dni bomo obhajali spomin na dogodek, ki je v središču zgodovine odrešenja - učlovečenje Božjega Sina, ki je prišel prebivat med nas, da bi s svojo smrtjo na križu odrešil vsako človeško bitje. V božični skrivnosti je že navzoča skrivnost velike noči, v betlehemske noči že slutimo velikonočno vigilijo. Luč, ki razsvetljuje betlehemsko votlino, nas povezuje s sijajem vstalega Kristusa, ki premaguje temo groba.

Letošnji božič je nekaj posebnega, ker je to dvatisoči božič po vrsti, ki smo ga proslavili z jubilejnim letom, ko smo razmišljali o izrednem dogajanju večne Božje Besede, ki je zaradi našega zveličanja postala človek. Zato bomo z obnovljeno vero podoživljali skorajšnje božične slovesnosti, da bomo v polnosti dojeli njihovo duhovno sporočilo.

Betlehem postaja v teh dneh kraj, kamor se ozirajo vsi verujoči. Uprizoritev jasic, ki jih je ljudsko izročilo razširilo vsepovsod po svetu, nam pomaga bolje razmišljati o sporočilu, ki se širi iz Betlehema za vse človeštvo. V revni votlini zremo Boga, ki iz ljubezni postane otrok. Tistemu, ki ga sprejme, daje v dar radost, narodom pa spravo in mir. Velik jubilej, ki ga obhajamo, nas vabi, naj svoje srce odpremo Tistemu, ki nam na stečaj odpira „vrata nebeškega kraljestva“. Če se bočemo pripraviti, da ga sprejmemo, moramo predvsem go-reče in zaupljivo moliti. Če mu bočemo napraviti prostor v svojem srcu, si moramo resno prizadevati za spre-obrnjenje k njegovi ljubezni. On, učlovečeni Božji Sin, je pastir, ki nas rešuje iz teme zla in nas poziva, naj prispeva-mo svoj delež k uresničitvi njegovega načrta odrešenja.

Prerok Izaija opisuje njegov načrt z očarljivimi pris-podobami: „Tedaj bo puščava postala vrt, vrt pa bo veljal za gozd. V puščavi bo imela dom pravica in pravičnost bo vladala v vrtu. Delo pravičnosti bo mir, sad pravičnosti bo trajna varnost.“

To je dar, za katerega moramo z zaupanjem prositi; to je načrt, ki smo si ga poklicani privzeti z vztrajnim priza-devanjem! Božič naj v vsakem človeku poživi voljo pos-tati dejaven in pogumen graditej civilizacije ljubezni.

BESEDE LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA
IN METROPOLITA DR. FRANCA RODETA

SVETNIŠTVO

Svetništvo je nekaj izjemnega. Samo svetost človeka zares spremeni. Vse drugo — naravna obda-rovnost, bolj ali manj izrazita bistrost, bolj ali manj široka kultura, iznajdljivost in gospodarska spo-sobnost — vse to so stvari istega reda, razloček je zgolj v stopnji nadarjenosti. Samo svetost je kakovost-no različna, ker je odsev druge stvarnosti, konkretiza-cija Božje navzočnosti, neovrgljivo znamenje, pričevan-je, pred katerim ne zdrži noben ugovor.

O diakonu Štefanu je rečeno, da je bil „poln milosti in moči“. Njegovi nasprotniki se „niso mogli ustavljati modrosti in Duhu, v katerem je govoril“ (Apd 6,8-10).

To je nezaustavljiva moč svetosti. Naj bi po nas svetost Cerkve žarela močno in prepričljivo. Pogoj za to je resna in brezpogojna odločitev: ne iskati drugega, ne želeti drugega kot biti služabnik Jezusa Kristusa in njegove Cerkve in jima služiti z nedeljenim srcem.

Potem se Cerkev nima česa bati.

CERKEV JE TU

Večja ljubezen: to je ogenj, ki ga je Gospod vrgel na zemljo in želi, da bi se razplamtel, to je go-rečnost za njegovo kraljestvo, kajti „Nebeško kraljestvo si s silo utira pot in močni ga osvajajo“ (Mt 11,12). Svet — in tudi kristjani — venomer težijo v neko prijetno letargijo, se izmikajo velikim vprašanjem o smislu življenja in o vzvišeni poklicanosti človeka.

Cerkev je tu, duhovnik je tu, da dviga ta svet, ki raje pije vodo iz razpokanih vod-njakov kot iz studencev žive vode (prim. Jer 2,13). Cer-

kev je tu, ki opozarja človeka na njegovo veličino in mu preprečuje, da bi se predajal lagodni dremavici. Prinaša mu svež, oster zrak gorskih juter in ga spo-minja na višine, za katere je ustvarjen.

POTREBNOST DUHOVNIKA

Vse večja potreba po duhovnosti, ki jo opažamo, jasno kaže, da je današnji človek sredi obilja, sredi nasilnega prodiranja zunanjega sveta v

Brezmadežno spočetje DEVICE MARIJE

8. december

Vsebinsko današnjega slovesnega praznika razlaga mašni hvalospev, v katerem Cerkev poje Bogu zahvalo s temi besedami: „Devico Marijo si obvaroval vsakega madeža izvirnega greha in obdaril s polnostjo svoje milosti. Tako si pripravil vredno mater svojemu Sinu ter v njej označil začetek Cerkve, njegove svete in brezmadežne neveste.“ Resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju - o tem, da je bila od prvega trenutka svojega zemeljskega bivanja (to je od spočetja) obvarovana slehernega madeža izvirnega greha - je božje ljudstvo v Cerkvi priznavalo od vsega začetka, izoblikovala pa se je postopoma. Papež Pij IX. je povzel to stoletno vero, ko je 8. decembra 1854 razglasil versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju. To besedilo se glasi: „Da je bila blažena Devica Marija v prvem trenutku svojega spočetja obvarovana vsakega madeža izvirnega greha, in sicer po edinstveni milosti in predpravi, ki jo je podelil vsemogočni Bog z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa, odrešenika človeškega rodu - to je od Boga razodet nauk in ga morajo zato vsi verniki trdno in stanovitno verovati.“

Glede Marijinega brezmadežnega spočetja sta bili v krščanstvu večno živi dve misli, ki družita v sebi to versko resnico: misel o najpopolnejši svetosti Jezusove deviške Matere in misel o novi, boljši Evi, ki je sveta in brezmadežna, kakršna je bila Eva pred izvirmim grehom. Spomin na dan, ko je sveta Ana spočela preblaženo devico Marijo, Jezusovo mater, so v vzhodni Cerkvi obhajali že v 8. stoletju. Na Zahodu se je praznik pojavil v 9. stoletju in sicer najprej na jugu Italije. Od tam se je praznovanje širilo po drugih deželah Evrope, hitreje v drugi polovici 13. stoletja po zaslugi blaženega Janeza Dunsca Scota, ki je jasno učil, da je Bog Marijo „z ozirom na Kristusovo zasluženje tako rekoč presregel, da niti za trenutek ni bila potegnjena v prepad greha, ampak je bila že v prvem trenutku obdarjena z nadnaravno

njegovo intimno življenje, sredi vse bolj naporenega življenjskega ritma lačen in žejen Boga. Zato potrebuje ob sebi človeka, ki mu prepričljivo spregovori o Bogu, ki mu s svojo navzočnostjo da vedeti, da mu je Bog bližji, kot si sam misli. Vsa nemirna iskanja sodobnega človeka — celo njegove žalostne zablode — dokazujejo, da naša civilizacija ni zdrava, kolikor ji manjka religiozna razsežnost; da za zdravo civilizacijo ne zadostuje gradnja avtocest in tovarn, elektrarn in bolnišnic, šol in stanovanj, ampak da potrebuje tudi duhovnih vrednot. Zato je v civilizaciji, ki naj bi bila zdrava, duhovnik tako potreben kot znanstvenik, zdravnik, profesor, arhitekt, inženir ali politik in ekonomist, kajti on odgovarja na vprašanja o zadnjem smislu življenja in smrti. Brez odgovora na ta vprašanja pa ni civilizacije, ki bi kaj veljala.

Iz knjige Stati inu obstati

svetostjo“. Praznik Marijinega brezmadežnega spočetja se v vesoljni Cerkvi obhaja od leta 1708, ko ga je zaukazal papež Klemen XI. Datum je bil določen z ozirom na 8. september, ko obhajamo spomin rojstva Device Marije - med obema praznikoma je devet mesecev.

V slovenskih krajih so ta praznik obhajali že mnogo prej kakor v Rimu. Najstarejša priča za to je kodeks cistercijanskega samostana v Kostanjevici iz prve polovice 14. stoletja.

Naš rojak Janez Ludovik Schönleben, je v svoji knjigi *Deviška palma*, ki je izšla leta 1671, zapisal: „Moja domovina, vojvodina Kranjska, šteje nad 300.000 prebivalcev. Med to množico ne bi našel nikogar, ki bi nasprotoval nauku o brezmadežnem spočetju...“ Zato ni čudno, da je mariborski škof blaženi Anton Martin Slomšek ob razglasitvi verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju vernikom zapisal: „Veselo novico vam oznanjam, ki bo večno slovela... v čast in hvalo Bogu in Mariji, pa tudi nam, vernim otrokom Marije v tolažbo“. To resnico je potrdila Marija sama v svojih prikazovanih Bernardki v Lurdu leta 1858. To resnico so v srcih vernih ljudi, mladih deklet in fantov, gojile Marijine kongregacije ali družbe, ki so blagodejno pospeševale duhovno rast po vseh župnijah na Slovenskem.

TOMAŽ BECKET,

škof in mučenec — ok. 1118 — 1170

29. december

Ko je leta 1154 angleški prestol zasedel Henrik II., so se za Cerkev v Angliji nehali mirni časi. Brž ko je prišel na oblast, si je lastil nadzorstvo nad škofijami in opacijami. Pri tej politiki ga je podpiral njegov kancler Tomaž Becket. Prislunimo zgodbi njegovega življenja in zvedeli bomo, zakaj ga Cerkev časti kot svetnika.

Tomaž se je rodil v Londonu najbrž leta 1118. Njegovi starši so bili normanskega rodu. V otroških letih se je šolal pri avguštinskih korarjih, s sedemnajstimi leti pa je odšel študirat na pariško univerzo. Po vrnitvi v domovino je sprejel službo knjigovodje in se temeljito seznanil s pravnimi in davčnimi vprašanji kraljevine. Ko mu je bilo petindvajset let, se je srečal s canterburyjskim nadškofom Teobaldom, ki mu je omogočil študij prava v Bologni in Auxerru, nato pa ga je imenoval za svojega diakona.

Toda na tem mestu je ostal malo časa, kajti kralj Henrik ga je ob nastopu svoje vladavine (na priporočilo nadškofa Teobalda) imenoval za kanclerja in v tej službi je Tomaž pokazal izredne diplomatske sposobnosti ter globoko privrženost kroni. S tem si je pridobil spoštovanje in prijateljstvo kralja, da ga je ta po smrti nadškofa Teobalda leta 1162

Nameni Apostolata molitve

ZA DECEMBER

SPLOŠNI:

Medversko sodelovanje za lajšanje trpljenja.

Za pripadnike vseh verstev, da bi si skupaj prizadevali za lajšanje človeškega trpljenja v današnjem svetu.

Trpljenje je sestavni del našega življenja. Nobenemu človeškemu bitju ni prihranjena bolečina, žalost ali trpljenje, najsi bo na telesni, duševni ali duhovni ravni. Čeprav je nekaj trpljenja očitno posledica človekove zavestne izbire, ostaja izvor trpljenja uganka in življenjska skrivnost, še posebej v primerih, ko trpijo nedolžni. Vseeno pa človek v svojem trpljenju lahko najde smisel, saj bolečina pogosto sproži vprašanje smisla življenja samega.

V zgodovini so različna verstva odgovarjala na problem trpljenja na dva načina: najprej so poskušala umestiti človekovo doživljanje bolečine v celotno podobo veselja, potem pa so kazala načine, kako premagati ali preseči trpljenje s pomočjo vere in pobožnosti, z ustreznim delovanjem ali z gledanjem iz drugega zornega kota. Na splošno vidi tradicionalna religija trpljenje kot kazen ali posledico

nekega zla. Trpeči človek si mora torej prizadevati, da zlo premaga s tem, da dela dobro.

Medversko sodelovanje je danes potrebno, da ne bi izreden znanstveni napredek, zlasti na področju medicine, zanemaril presežno dimenzijo človeškega življenja. V moderni družbi je močno prisotna težnja, ki je vse bolj hedonistično obarvana, da bi človeka zreducirala na zgolj biološko stvarnost. Različne religije poudarjajo duhovno razsežnost človeške osebe, ki je ustvarjena od Boga kot telo in duša. Tako človeku vračajo njegovo dostojanstvo in mu odpirajo pot v trajno srečo. Mnogo trpljenja na svetu povzročajo vojne in razne oblike nasilja. Tudi na tem področju lahko svetovna verstva odigrajo pomembno vlogo, če si prizadevajo za mir, pravičnost in sožitje med vsemi ljudmi. Zato prosimo Boga, da bi pripadniki vseh verstev sodelovali pri ustvarjanju civilizacije ljubezni in lajšanju trpljenja. Z molitvijo je mogoče doseči več kot si svet predstavlja.

MISLJONSKI:

Za Cerkev v državah, v katerih vladajo totalitarni režimi, da

bi ji priznali popolno svobodo pri opravljanju svojega duhovnega poslanstva.

Vedno bo naloga verujočih občeštev, da javno povedo, da nobena oblast, noben politični program in nobena ideologija ne sme kršiti človekovih pravic. Vedno bo dolžnost vernikov, da vsakogar in v vseh položajih spomnijo na neodtujljivo osebno dostojanstvo vsakega človeškega bitja, ustvarjenega po Božji podobi in sposobnega ljubezni, kakršno je imel Jezus.

Te besede je sveti oče naslovil na diplomatski zbor januarja 2001. Dodal je še: Katoliška Cerkev je odločena braniti dostojanstvo, pravice in metafizične razsežnosti človekove osebe. Čeprav nekateri ne priznavajo religiozne razsežnosti človeškega bitja in hočejo drugi potisniti religijo v zasebno področje in tudi če so verniki preganjani, bodo kristjani vedno izpovedovali, da je religiozno izkustvo del človeškega izkustva. Religiozno izkustvo je bistveni element, ki oblikuje osebo in družbo, kateri oseba pripada. Zato je Sveti sedež versko svobodo, na osebni in socialni ravni, vedno odločno branil in jo bo branil tudi v bodoče.

N.G.

dal izvoliti za canterburyjskega nadškofa in primasa angleške Cerkve. Tomaž se je temu upiral, ker je bil sam pri sebi trdno prepričan: če postane škof, ne bo mogel biti ne potrpežljiv ne uklonljiv in ne posveten škof. Poznal pa je tudi kralja in odkrito mu je povedal: „Najino zdaj tako veliko prijateljstvo se bo spremenilo v najhujše sovraštvo. Vem, da boste od mene kot nadškofa zahtevali marsikaj, v kar kot nadškof ne bom mogel z mirno vestjo privoliti, ker ste se že doslej zmerom lastili mnogo pravic do Cerkve.“ Končno je privolil. 1. junija 1162 je bil posvečen v duhovnika in naslednji dan v škofa. Ko je postal škof, se je povsem spremenil. Takoj po izvolitvi se je odpovedal kanclerski službi. Odločno je začel braniti pravice in svoboščine Cerkve.

Kralj Henrik II. je od novega nadškofa pričakoval, da bi mu s svojo diplomatsko spretnostjo pomagal, da se angleška Cerkev podredi njegovi vladarski oblasti. Tomaž se je temu odločno uprl, zato ga je kralj poklical pred sodišče v Northamptonu. Od tam mu je uspelo pobegniti v Francijo, kjer je ostal šest let.

Leta 1170 je prišlo med Tomažem in kraljem do sprave. Ko se je nadškof vrnil v Canterbury, je brž spoznal, da kralj

ni bil iskren. Ko je kralj zvedel, da je Tomaž njemu zveste škofo izobčil, je pobesnel. V navalu jeze je vzkliknil: „Ali res ni nikogar, ki bi me rešil tega nadležnega farja?“ Njegove besede so vzeli zares štirje vitezi iz kraljevega spremstva, ki so nadškofa Tomaža Becketa zasledovali v njegovo stolnico in ga z meči pobili. To je bilo 29. decembra 1170.

Novica o umoru nadškofa Tomaža v katedrali se je razširila kot blisk. Ogorčenje je bilo tako veliko, da je bil kralj prisiljen delati pokoro in spoštovati pravice Cerkve. 21. februarja 1173 je papež Aleksander III. Tomaža Becketa razglasil za svetnika. Tudi kralj Henrik II. se je pridružil množici romarjev, ki so začeli obiskovati mučenčev grob takoj po njegovi smrti.

Danes je na koledarju tudi DAVID, največji kralj v zgodovini izraelskega ljudstva (vladal 1010-970 pred Kr.); pri izvrševanju kraljevske službe ga je vodila zavest: edini kralj je Bog, jaz sem le njegov namestnik. Njemu pripisujejo večino psalmov, čudovitih molitev, ki jih uporabljamo pri krščanskem bogoslužju.

Silvester Čuk

BLAŽENA MATI TEREZIJA IZ KALKUTE

LOJZE KUKOVICA

Pri pogrebni maši za materjo Terezijo leta 1997 se je papež Janez Pavel II. poslovil od nje z besedami: „Mati Terezija je osvetlila svet s plamenom ljubezni, ki naj ga njene redovne sestre in redovni bratje sedaj širijo naprej, kajti svet zelo potrebuje te ljubezni.“ Spomnil je prisotne, kako so mater Terezijo nekateri celo kritizirali, ker da je posvečala svojo skrb preveč samo najbolj revnim med revnimi. A revežem in trpečim se ne pomaga z velikimi in učenimi teorijami o solidarnosti, temveč z deli usmiljene ljubezni, kot jih je med najbolj revnimi in zapuščenimi skozi toliko let vršila mati Terezija in katere junaško delovanje je kmalu prebudilo mnogo drugih plemenitih src, ki so se posvetila isti skrbi za najbolj zapuščene in potrebne. „Duhovna dediščina, ki nam jo zapušča mati Terezija — je zaključil papež svoj nagovor — se nahaja v besedah Jezusa Kristusa: 'Resnično povem vam, kar boste storili kateremu mojih najmanjših bratov, boste storili meni samemu.' Draga mati Terezija, vsa Cerkev se ti zahvaljuje za tvoj svetel zgled. Počivaj v miru, draga mati, in prosi za nas!“

Ta preprosta ženska albanskega rodu je bila v rekordnem času komaj dobrih pet let po smrti letos 19. oktobra proglašena za blaženo. Vsej Cerkvi in v neki meri vsemu svetu je postala mati Terezija simbol junaške krščanske ljubezni, s katero se je desetletja sklanjala nad najbolj zapuščene po ulicah indijskega vlemesta Kalkute, posebej še nad umirajočimi, od katerih so mnogi v njenih sočutnih očeh prvič v življenju odkrili božjo dobroto.

Naj na tem mestu navedem nekaj misli iz pridige Janeza Pavla II. ob beatifikaciji matere Terezije: „Kdor hoče biti velik, naj bo vaš služabnik“ (Mk 10,43). S posebno ginjenostjo se danes spominjamo matere Terezije, te velike služabnice revnih, Cerkve in vsega sveta. Njeno življenje je pričevanje veličine in privilegija ponižnega

služenja. Ne samo, da je hotela biti zadnja, hotela je biti tudi služabnica zadnjih. Kot resnična mati ubogih se je sklanjala k vsem tistim, ki so trpeli različne oblike revščine. Njena veličina obstaja v tem, da je dajala, ne da bi gledala na ceno dajanja: 'Dajati tako zares, da boli.' Njeno življenje je bila radikalna ljubezen in drzno oznanjanje evangelija. Jezusov krik na križu 'žena sem' (Jn 19,28) izraža globočino Božjega hrepenenja po človeku. Ta krik je prodril v dušo matere Terezije in našel v njenem srcu plodna tla. Nasititi Jezusovo žejo po ljubezni in po dušah, skupaj z Marijo, Jezusovo materjo, je postal edini smisel življenja matere Terezije in notranja moč, ki jo je priganjala k preseganju same sebe in k 'hitenju' skozi svet v delu za zveličanje in svetost najbolj revnih med revnimi.“

Mati Terezija je in bo ostala svetel simbol dejavne krščanske ljubezni do najbolj zapuščenega bližnjega. Simbol tiste ljubezni, s katero je Kristus ljubil svet in jo kot največjo zapoved izročil tudi svojim učencem: „Ljubite se med seboj, kot sem jaz vas ljubil!“ Odkar je Cerkev nastopila svojo pot v svet, se je trudila izpolnjevati to na-

ročilo svojega Ustanovitelja. Kot nobena druga človeška ustanova, že dva tisoč let skuša blažiti vse vrste in oblike človeške bede. Od prvih kristjanov, ki so prodajali svoje imetje in skupiček razdeljevali najbolj revnim, pa do modernih bolnišnic, starostnih domov, sirotišnic, domov za prizadete in neozdravljivo bolne in za vse druge vrste trpečih. Najlepše strani svoje zgodovine je Cerkev ves čas svojega obstoja pisala prav z deli krščanske usmiljene ljubezni. To je pečat njene pristnosti in zvestobe do najvažnejšega, čeprav ne edinega njenega poslanstva, ki ga je prejela od Kristusa. Mnoge druge človeške ustanove so skušale in še skušajo blažiti trpljenje in revščino na zemlji na druge načine, nekatere celo z uporabo nasilja, Cerkev pa to dela predvsem posnemajoč Kristusa, ki je „postal reven, da bi s svojo revščino nas obogatil“.

Mati Terezija je ne samo sama postala po Kristusovem zgledu vsem vse, temveč je že leta 1950 ustanovila tudi novo redovno družino 'Misijonark ljubezni' in 'Misijonarjev ljubezni', katerim je dala za karizmo „delati za zveličanje in svetost najbolj revnih in zapuščenih“, v katerih hočejo ljubiti in služiti Kristusu, skritem v njih. Njih število danes presega že 4.500 sester in drugih članov, porazdeljenih po vseh kontinentih. V Argentino so prišle leta 1978 in imajo med nami že 7 redovnih postojank.

Mati Terezija pa naj bi bila tudi vabilo za vse nas, kristjane današnjega časa, kjerkoli naj že živimo in v kakršnem koli življenjskem položaju naj se nahajamo. Zapoved ljubezni velja vsakemu človeku, posebej seveda še vsakemu kristjanu. Pristnost našega krščanstva se meri po tem, kako izpolnjujemo drugo največjo zapoved, zapoved ljubezni do bližnjega. Kristus je naprej povedal, po čem predvsem bomo sojeni: po tem, kako smo znali ali ne znali ljubiti svojega bližnjega. Prišel je med nas, da bi vžgal ogenj božje ljubezni v svetu. Ustvarjeni smo iz ljubezni in za ljubezen. Če bi vse drugo imeli, ljubezni pa ne, nismo nič! Ta Pavlova beseda bi morala in mora postati, če še ni, vrhovno vodilo življenja vsakega kristjana. Mati Terezija je isto resnico povedala na nekoliko drug način: „Kdor ne živi, da služi, ne zasluži, da živi!“

GOSPODOVE JASLI

FRANCE ROZMAN

Ko je Marija rodila Jezusa, ga je - kakor vsaka hebrejska mati - najprej umila. Nato ga je posula s soljo v prepričanju, da ga bo sol okrepila (Ezk 16,4; Job 38,8-9). Roke in noge je trdno povila, da bi ravno rasle. Končno je vsega povila v plenice in ga položila v jasli, ker ni imela zibelke, kakor jo je imela, od Abrahamovih časov naprej vsaka, tudi najbolj revna palestinska mati. Jezusova zibelka so bile torej jasli. Evangelist Luka v kratkem poročilu Jezusovega rojstva (2,1-21) kar trikrat pravi, da ga „je povila v plenice in položila v jasli“ (2,7.12.16). Ker so jasli del hleva, lahko z gotovostjo rečemo, da je bil Jezus rojen v hlevu.

Do tod sledimo Luku, ki je od vseh novozaveznih pisateljev najbolj podrobno popisal Jezusovo rojstvo. Njegovo pisanje je za nas edino verodostojno, ker ga je navdihoval Sveti Duh. Mnogi mislijo, da mu je vse to pripovedovala Marija sama. Dvakrat namreč pravi v zvezi z Jezusovim otroštvom, da „je Marija vse to hranila zase in premišljevala v svojem srcu“ (2,19.51). Če pa ni zvedel naravnost od Marije, ker je precej pozno prišel v Jeruzalem - okrog leta 36 se je namreč spreobrnil h krščanstvu - je lahko zvedel od tistih jeruzalemskih kristjanov, ki so Marijo še osebno poznali. Ker Luka natančno ne pove, kakšne so bile Jezusove jasli in kakšen je bil hlev, v katerem je živela Sveta družina vse do bega v Egipt (Mt 2,13-15), se do bega v Egipt (Mt 2,13-15), se moramo pač zateči k starinoslovju, ki dobro pozna judovsko življenje v Jezusovem času.

Hlev ni bil samostojna stavba, kakršna so naša gospodarska poslopja s hlevi, razen če so za hlev uporabljali bližnjo naravno ali umetno vdolbeno votlino, temveč del enosobne stanovanjske hiše, tako da je bil za nekaj stopnic niže od bivalnega

prostora. Lahko pa je bil ves spodnji del visokopritlične hiše, kakršne vidimo pri nas največ na Primorskem. Jasli v hlevu niso stale same zase kot nekakšno korito, temveč so bile pri dnu stene. Če je bil hlev naravna ali umetno vdolbena votlina, so bile jasli pri dnu skalne stene. Delno so bile vdolbene v steno, prednji del pa je bil iz opeke ali gline. Podobne so bile kamnitemu koritu. Vanje so polagali klajo živini. V take jasli je Marija položila v plenice povitega Jezusa. To je bilo njegovo prvo ležišče na zemlji. „Sam sebe je izničil tako, da je prevzel naravo hlapca in postal ljudem podoban“ (Flp 2,7). Postal je ubog, pravi apostol Pavel, da bi po njegovem uboštvu mi obogateli (2 Kor 8,9).

Ali sta bila zraven tudi vol in osel, kakor ju vidimo na vsakih jaslicah, težko pritrdimo. Jezusa naj bi grela s svojo sapo. Bilo je namreč pozimi in hlev za dojenčka ne prav topel kraj.

Luka o tem nič ne poroča. Iz njegovega pripovedovanja bi prej skleпали, da je bil hlev tisto noč prazen. Če pa bi že bile v njem živali, bi bile prej ovce, kajti palestinski pastirji so pasli predvsem drobnico.

Na vprašanje, od kod vol in osel, ki ju od 8. stoletja naprej vidimo na vseh jaslicah, odgovarja nenavdihnjen, torej lažni, Matejev evangelij. V zgodnjem krščanstvu je nastalo veliko takih evangelijev, največ zato, da so pojasnjevali navdihnjene evangelije in pripovedovali tisto, česar evangelisti niso zapisali. V tem pogledu nekako „dopolnjujejo“ evangelije, čeprav jih kristjani niso nikoli povsem enačili z navdihnjenimi evangeliji.

Ta nenavdihnjeni evangelij pojašnjuje, zakaj je Marija položila Jezusa v jasli. Tretji dan po Jezusovem rojstvu, pravi, je stopila prečista Devica Marija iz votline, kjer je rodila Jezusa. Napotila se je v bližnji hlev in tam v jasli, pri katerih sta bila vol in osel, položila Jezusa. Živali sta zavzeto molili. Tako se je spolnilo, kar je prerokoval Izaija: „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda“ (1,3). Ker je tudi prerok Habakuk prerokoval, da se bo Mesija razodel med dvema živalima (3,2), so začeli v 8. stoletju postavljati k Jezusovim jaslim tudi vola in osla.

Od Gospodovih jaslí do jaslic

Ne vemo natančno, kdaj so začeli postavljati jaslice po cerkvah in hišah, eno je gotovo, da izvirajo iz božične skrivnosti in da so se nam zdaj tako priljubile, da brez njih ni božiča. Postavljamo jih po cerkvah, hišah in ponekod celo na javnih krajih. Včasih so na vso moč podobne dejanskim okoliščinam Jezusovega rojstva, včasih pa imajo tako izrazit krajevni značaj, da le-tem komaj še ustrezajo. Na glavni železniški

postaji v Rimu, *Roma Termini*, železničarji postavijo jaslice iz železniških pragov, tirov, kretnic, čuvajnic, pa tudi pastirji so vsi oblečeni v železničarske obleke. Po Afriki so vsi pastirji temnopolti, celo Jezušček v hlevu je črnc. Pri nas pa ponekod oblečejo pastirje v narodne noše, tako da jaslice ne predstavljajo več samo Jezusovega prihoda med nas, temveč tudi naš prihod k njemu. Jaslice so torej najbolj živa predstavitev božične skrivnosti in najbolj naš izraz umevanja te skrivnosti.

Po vsej verjetnosti so se jaslice razvile iz duhovnih iger, ki so ponazarjale najbolj dramatične dogodke Jezusovega življenja, posebno njegovo trpljenje in vstajenje. Velikonočne igre so prvič izpričane leta 967. Nekoliko pozneje pa so nastale božične duhovne igre. Najbolj verjetno so nastale v 11. stoletju, kajti iz tega časa so znane freisinške božične igre. Iz njih so morale nastati jaslice. Težko si namreč predstavljamo, da bi v božičnih igrah dramatično ponazarjali Jezusovo rojstvo, pa ne postavili jasli, čeprav jaslice takrat še niso bile podobne našim.

Sprva je bilo to samo preprosto korito ali košara. V njej je bilo seno ali slama, na njej pa je ležalo dete. Košaro so postavili za veliki oltar ali pod glavni križ v cerkvi. Tako ponazarjanje Jezusovega rojstva je izpričano v 13. stoletju v mestu Rouen na Francoskem. Za velikim oltarjem so bile jasli

z Detetom, nad njim pa Marijina slika. V višini kora je bil mladenič. Predstavljal je angela, ki je v božični noči naznanil pastirjem Jezusovo rojstvo. Pod njim je bilo pet pastirjev. S cerkvenih obokov pa je odmeval otroški glas: *Slava Bogu na višavah ...*

Na razmah jaslic je gotovo močno vplival sv. Frančišek Asiški. Leta 1223, torej tri leta pred smrtjo, je postavil v gozdu pri kraju Greccio v Umbriji za božič žive jaslice. V naravno votlino je postavil jasli. Vanje je dal seno in slamo, k jaslim pa privezal vola in osla. Nad jaslimi je bil oltar, kjer je bila polnočnica. Pri maši je bil sv. Frančišek diakon in menda je tako ganljivo pel evangelij o Jezusovem rojstvu (Lk 2,1-20), da je bilo v njegovem petju mogoče zaznati meketanje ovac, ki so prišle s pastirji k Jezusu. Prostor je bil razkošno osvetljen. Ko so ljudje zvedeli, da bo polnočnica ob živih jaslicah, so trumoma hiteli k votlini. Sv. Frančišek je prav s tem, da je postavil žive jaslice, in to zunaj cerkve, mnogim omogočil globoko doživetje božične skrivnosti. Jaslice so se ljudem zelo priljubile. Za božič so jih množično postavljali tudi po drugih evropskih deželah. S tem so vedno bolj dobivale tudi krajevni značaj. V Nemčiji tako, da je jasli spodrinila zibelka. V Angliji, Franciji in Španiji so žive osebe pri jaslih zamenjali kípici iz lesa ali gline. Več dni, ponekod celo tednov, so tako ponazarjali Jezusovo rojstvo.

V 18. stoletju so bile že skoraj povsod v navadi take jaslice.

Takrat so jih prvič začeli postavljati tudi po hišah. Ljudje niso bili zadovoljni samo z jaslicami v cerkvi, temveč so jih hoteli imeti tudi doma. Ko so jih začeli postavljati po hišah, niso bili več utesnjeni glede tega, kako jih bodo postavili in kako bodo uprizorili božično skrivnost. Prav pri postavljanju jaslic je prišla na dan vsa ljudska domišljija in umetniška ustvarjalnost. Slikarji, rezbarji in kiparji, posebno iz vrst nadarjenih samoukov, so naredili tako izvirne kípice in prizore, da se z njimi ponasajo celo narodni muzeji. V tem so se posebno odlikovali italijanski, nizozemski in tirolski umetniki. Kípice so oblačili v značilne vzhodnjaške, posebno beduinske noše ali v noše, ki jih oblačijo ljudje v njihovih krajih. Če so kípice oblačili, so jih navadno izdelali iz lesa, le glave so imeli iz voska.

Slovenske jaslice

Po izvirnosti in iznajdljivosti slovenske jaslice ne zaostajajo za drugimi. Vsekakor morajo imeti nekaj bistvenih prvin božične skrivnosti, če jo želijo pristno uprizoriti. Osrednji del vsakih jaslic je nedvomno hlev. Ta je najbližji zgodovinski resnici, če ima obliko votline. Jezus je bil rojen v eni od votlin na obrobju Betlehema, ki so jo pastirji uporabljali za hlev. O tem pričuje staro izročilo, ki ga ohranjajo ugledni stari pisatelji, kot je sv. Justin (+165), ki je bil doma iz Samarije, torej Jezusove domovine, in zlasti sv. Hieronim (+420), ki je 35 let živel v Betlehemu. Za votlino lahko rabi primerno izdobljena skala ali iz skale, navadno lahorjevih, umetno narejena votlina. Lahko uporabimo tudi duplino panja ali primerno razraščeno korenino. Jasli z Detetom naj bodo pri steni votline ali na njeni sredini, da so bolj vidne. Ob njih postavimo vola in osla.

Ob jaslih sta Marija in Jožef. Marija na desni, ker je Jezusova prava mati, Jožef pa na levi, ker je njegov krušni oče. Pred jasli postavimo nekaj pastirjev, ker so ti v božični noči prišli k Jezusu, kakor poroča Luka (2,15-20). Morda koga od njih postavimo v hlev, druge pa na pot k hlevu. Pastirjev naj

DRUGA HOMILIJA

Brezmadežna, krotka in ponižna

Nihče ne dvomi, da bo Kraljica devic skupaj z drugimi, celo pred vsemi drugimi, pela tisto novo pesem, ki jo bo dano v božjem kraljestvu peti samo tistim, ki so deviški. Čeprav mislim, da bo ona razveseljevala božje mesto s še slajšo in ubranejšo pesmijo, torej nikakor ne samo s tisto, ki bo sicer (kakor sem rekel) skupna njej in vsem devicam in samo njim dovoljena. Še med devicami samimi se ne bo našla nobena, ki bi bila vredna vzbuditi ali posnemati njene milozveneče napeve. Po pravici bo namreč prepevanje te pesmi pridržano samo njej, ki se edina more ponašati s porodom, in

ne bo veliko. Tudi takrat jih ni bilo veliko, morda trije ali pet. Šli so posamič ali po dva skupaj. Če je šla z njimi tudi čreda, je šla v tropu, zato ne postavimo najbolj pravilno drobnico na jaslicah, če so ovce razmeščene po vsem prostoru.

Jaslice tudi primerno razsvetlimo, najbolj seveda hlev. Luč najbolj pritegne pozornost gledalca, zato morajo biti lučke tako razmeščene, da naznačujejo pomembnost kraja in dogodka. Jaslice morajo kar najbolj pristno ponažarjati okoliščine Jezusovega rojstva. Z rojstvom je stopil in resnični svet. Prišel je v čisto konkretno človeško revščino. Kolikor bolj jo jaslice ponažarjajo, toliko bolj nas duhovno nagozarjajo. Ker je prišel odrešit vse ljudi, smemo jaslicam dodati svoje značilnosti, kajti njegovo rojstvo je „veliko veselje za vse ljudi“ (Lk 2,10).

HVALNICE DEVICI MARIJI

Sv. Bernard iz Clairvauxa

to z božjim porodom.

Rekel sem, da se ponaša s porodom, toda ne ponaša v sebi, ampak v tistem, ki ga je rodila; ker je Bog nameraval svojo Mater obdarovati z edinstveno slavo v nebesih, je poskrbel, da je bila že vnaprej na zemlji deležna tudi edinstvene milosti, ki je dopustila, da je na neizrekljiv način nedotaknjena spočela in neokrnjena rodila. Poleg tega je Bogu pristajalo samo tako rojstvo, da ga je rodila devica; pa tudi devici se je podal samo tak porod, da je rodila Boga. Zato si je stvarnik ljudi, ki se je hotel roditi iz človeka, da je postal človek, moral izmed vseh izbrati, pravzaprav ustvariti tako mater, za katero je vedel, da ga bo vredna in da mu bo ugajala.

Hotel je torej devico, da bi brezmadežna rodila brezmadežnega, ki bo opral madeže vseh; hotel je ponižno, da bi iz nje izšel krotak in iz srca ponižen, ki bo na sebi pokazal vsem potrebnosti in tako zdravilni zgled teh kreposti. Dal je torej, da rodi devica, ki ji je že prej navdihnil zaobljubo devištva in jo vnaprej odlikoval z zasluženjem ponižnosti. Kako bi jo sicer angel mogel v nadaljnjih besedah imenovati milosti polno, če bi imela samo malo takega dobrega, ki bi ne izhajalo iz milosti?

Velika odličnost Device

Da bi bila torej ta, ki naj bi spočela in rodila Presveto, sveta po telesu, je prejela dar devištva; da bi bila sveta tudi po duhu, je prejela dar ponižnosti. Kraljevska Devica, ki sta jo krasila ta dragulja kreposti in ji je blesk dajala dvojna lepota duha in telesa, ki so jo po njenem sijaju in po njenem veličastvu poznali nebeščani, je tako pritegnila nase poglede nebeških prebivalcev, da je v srcu Kralja vzbudila hrepenenje po njej in z višin k sebi privabila nebeškega sla. Prav to pa nam razlaga evangelist, ko nam pripoveduje o angelu, ki ga je Bog poslal k devici. Poslan od Boga - pravi - k devici, to je od vzvišenega k ponižni, od Gospoda k dekli, od Stvarnika k ustvarjenemu bitju. Kolikšna naklonje-

nost Boga! Kolikšna odličnost Device!

Prihitite, matere! Prihitite, hčerke! Prihitite vse, ki ste po Evi in zaradi Eve rojene in rojevate v žalosti! Pristopite k deviški postelji, vstopite - če morete - v čisto izbo svoje sestre! Glej, Bog k Devici pošilja angela, glej, angel ogovarja Marijo! Pritisnite uho k steni, prisluhnite, kaj ji sporoča, morda boste ujele kaj, kar vas bo potolažilo.

Adamovo in Evino veselje

Veseli se, oče Adam! Še bolj vriskaj ti, mati Eva! Bila sta oče in mati vseh, pa tudi morilca vseh, in - kar je še bolj žalostno - prej morilca kakor oče in mati. Obema pravim, potolažita se zaradi hčerke, in to kakšne hčerke! Še posebej ti, Eva, ki je iz tebe najprej izšlo zlo in je tvoja sramota prešla na vse žene. Skoraj že nastopa čas, ko bo tvoja sramota odzeta in mož ne bo več našel nobene krivde, ki bi jo mogel naprtiti ženi; kajti ni se je obotavljal kruto obtožiti, samo da bi sebe nespametno opravičil z besedami: *Žena, ki si mi jo dal, mi je dala sad drevesa in sem jedel*. Zato steci, Eva, k Mariji! Steci, mati, k hčerki! Naj hči odgovori namesto matere, naj izbrše materino sramoto, naj namesto matere

očetu da zadoščenje, kajti glej, če je mož padel zaradi žene, bo tudi vstal edinole z ženino pomočjo.

Kaj si rekel, o Adam? *Žena, ki si mi jo dal, mi je dala sad drevesa in sem jedel*; hudobne so te besede, ki prej večajo kakor manjšajo tvojo krivdo. In vendar je modrost premagala hudobijo, ko je Bog priložnost za odpuščanje, ki jo je zaman skušal z vprašanji izvabiti iz tebe, našel v zakladnici svojega neskončnega usmiljenja. Vrnil ti je Ženo namesto žene, Pametno namesto nespametne, Ponižno namesto ošabne, da bi ti namesto od drevesa smrti dala okusiti življenje in ti namesto trpkosti strupene hrane pripravila sladkost večnega Sadeža.

Spremeni torej besedo krivičnega opravičila v izraz hvaležnosti in reci: Gospod, Žena, ki si mi jo dal, mi je dala sad drevesa in sem jedel in bilo je bolj sladko kakor med mojim ustom, kajti s tem si me oživil. Vidiš, zato je bil angel poslan k devici! O čudovita in vse časti vredna Devica! O Žena, ki je edinstveno častiljiva in bolj čudovita kot vse žene, o Žena, ki vrača ugled staršem in oživlja potomstvo!

Pričevanja in podobe

Bog je poslal - pravi - *angela k devici*, k devici po telesu, k devici po

duhu, k devici po zaobljubi, končno k devici, kakršno opisuje apostol, to je k sveti po telesu in po duši, ki ni ne na novo ne po naključju odkrita, ampak od vekomaj izvoljena, ki jo je Bog vnaprej poznal in zase pripravil, ki so jo angeli varovali, očetje napovedali, preroki obljubili. Natančno beri in preveri, kar pravim.

Želiš, da sem vpletem še kakšno pričevanje? Naj jih izmed mnogih izberem samo nekaj. Ali se ti zdi, da je Bog napovedal katero drugo ženo, ko je rekel kači: *Sovrašstvo bom naredil med teboj in ženo*? Če še vedno dvomiš, da je govoril o Mariji, poslušaj nadaljevanje: *ta ti bo glavo strla*. Za koga je pridržana ta zmaga, če ne za Marijo? Brez dvoma je prav ona strla strupeno glavo, kajti ona je poteptala vsakovrstno zapeljevanje hudobnega duha, tako glede telesnega poželenja kakor glede duhovnega napuha.

Močna žena, goreči grm, cvetoča palica

Je katero drugo iskal Salomon, ko je govoril: *Močno ženo, kdo jo najde?* Modri mož je bral, da je Bog obljubil, da bo tisti, ki je z ženino pomočjo zmagal, tudi premagan z njeno pomočjo, zato je v velikem občudovanju vzkliknil:

Močno ženo, kdo jo najde? To pomeni: Če je od ženske roke tako odvisna rešitev nas vseh, obnovitev nedolžnosti in zmaga nad sovražnikom, je vsekakor nujno poiskati močno ženo, ki bo kos takšni nalogi; toda - močno ženo, kdo jo najde?

Naj se ne zdi, kot da je to spraševal v obupu, saj dodaja preroško: *Od daleč in s skrajnih meja prihaja njena cena*; to pomeni, da cena te močne žene ni nizka, ni majhna, ni zmerna, ne prihaja navsezadnje z zemlje, ampak iz nebes, niti ne iz nebes, ki so zemlji blizu, ampak s samega vrha nebes.

In kaj je končno tisti nekdanji Mojzesov grm, ki je resda *gorel s plamenom, a ni zgorel*, napovedoval drugega kakor Marijo, ki rojeva, pa ne čuti bolečin? Kaj pomeni - sprašujem - Aronova palica, ki je vzcvetela, ne da bi jo zalivali, če ne prav nje, ki je spočela, čeprav ni spoznala moža? Ta čudež je velik, še večja pa njegova skrivnost, ki jo razlaga Izaija, ko pravi: *Mladika požene iz Jesejeve korenike, poganjek obrodi iz njegove korenine*, pri čemer z mladiko misli devico, s poganjkom pa deviški porod.

Zakaj je bila Devica Marija zaročena z možem

K devici - pravi - *zaročeni*. Zakaj zaročeni? Ker je bila, kakor sem rekel, izbrana devica, kakor smo videli, tudi devica, ki bo spočela, devica, ki bo rodila, je čudno, zakaj je bila zaročena, če se ni imela namena poročiti. Bo morda kdo rekel, da se je to zgodilo po naključju? Ne gre za naključje, stvar ima namreč razumen vzrok, zelo koristen in potreben vzrok, zares vreden, da ga iznajde božja zamisel. Naj povem, kaj mi ob tem prihaja na misel, pravzaprav, kaj so pred mano o tem mislili očetje.

Razlog za Marijino zaroko je bil isti kakor za Tomažev dvom. Med Judi je bila namreč navada, da so za čas od dneva zaroke pa vse do poroke neveste zaupali ženinom v varstvo, da bi pazili na njihovo čistost toliko bolj skrbno, kolikor bolj so jim bili sami zvesti. Kakor je torej Tomaž z dvomom in z dotikom postal najstanovitnejši pričevalec Gospodovega vstajenja, tako je tudi Jožef s tem, da se je zaročil z Marijo in natančno preizkusil njeno obnašanje v času, ko jo je varoval, postal najbolj zvesta priča njene čistosti. Prav lepo se ujemata ti dve stvari: Tomažev dvom in Marijina zaroka.

Angel harmonije

ANSELM GRÜN

Harmonizirati, to je za psihologijo psovka. Ljudje, ki ne morejo vzdržati nobenega spora, ki ne prenesejo nobene različnosti mnenj, hočejo vse sporne točke pomesti pod preprogo in harmonizirati. Vzpostavljajo umetno harmonijo, ki nas ne vodi naprej. Kajti problemi se gnojijo naprej in se bodo znova odprli. Kdor tako harmonizira, ta se boji resnice. Ne more prenesti, če se ljudje prepirajo. Morda je prepiranje zanj tako negativno zasledeno, ker je v svojem otroštvu kaj pogosto doživel, da so se njegovi starši med seboj prepirali. Prepír staršev je pri njem povzročil strah, da bi ga pustili samega, da bi zgubil zavetje staršev. Tako vsak prepír v njem povzroča strah, da bi mu bila odtegnjena tla, na katerih stoji. Tako harmonizira, poskuša razložiti, da pravzaprav ni nobenega spora, da

imajo navsezadnje vsi prav. Angel harmonije te noče naučiti harmoniziranja, temveč te hoče najprej poučiti v umetnosti, kako lahko živiš harmonično s samim seboj, kako lahko živiš v skladnosti s seboj in si v soglasju s seboj. Grška beseda *har-mozein* pomeni dati skupaj, povezati, spojiti. Dosegel boš notranjo harmonijo, če boš vse, kar je v tebi nasprotij, povezal. Zaznaváš svoja nasprotja. Jih dopuščáš. Tako te ne trgajo več. Urejaš jih med seboj. Vsakemu področju v sebi pustiš njegov lastni zven. Tako lahko vse sozvanja. Tako nastaja harmonija v tebi. Z vsem, kar je v tebi, si v soglasju. Ničesar v tebi ti ni treba potlačiti in ne izključiti od harmonije. Vse v tebi sme zveneti s svojim zvenom. Vedno ko bi rad v sebi potlačil področja, na primer svojo jezo ali svoj strah, manjkajo v sozvočju tvoje duše. Potem ne more nastati prava harmonija.

Kdor je s seboj v soglasju, ta lahko tudi okoli sebe ustvarja harmonijo. To pa ni umetna harmonija, tu se nič ne pometa pod preprogo. Tu se različna stališča pregledajo in jasno formulirajo. Tu se upošteva vsako mnenje in

ne ovrednoti takoj. Tu se sme oglasiti vsak s svojim stališčem. Tu se odkrito diskutira med seboj. Tu se problemi prediskutirajo, dokler se vse ne ujema, dokler ne morejo vsi akceptirati rešitve, s katero lahko živijo.

Harmonični ljudje bodo tudi okoli sebe ustvarili delovno ozračje, v katerem vsi radi delajo. Tu nastane po vsaki disonanci spet sozvočje. Ljudje, ki so s seboj v soglasju, ne potrebujejo nobenih intrig, da bi druge sčevali drugega proti drugemu. Okrog sebe ustvarjajo ozračje jasnosti in ubranosti. Tu se čuti vsak upoštevanega. Vsak sme sozveneti v veliki sinfoniji firme ali skupnosti. Takšni angeli harmonije so blagoslov za vsako človeško skupnost. Tako ti želim, da te lahko angel harmonije same preoblikuje v angela harmonije za druge, da najdejo pogum, da zazvenijo njihov čisto osebni zven.

KATEKIZEM katoliške Cerkve o homoseksualnosti

Homoseksualnost pomeni odnose med moškimi ali ženskami, ki čutijo izključno ali prevladujočo spolno privlačnost do oseb istega spola. V različnih stoletjih in kulturah si nadeva zelo spreminjajoče se oblike. Psihični nastanek homoseksualnosti v veliki meri ni razložen. Opirajoč se na Sveto pismo, ki dejanja homoseksualnosti prikazuje kot hude zablode, je izročilo vedno izjavljalo, da so „homoseksualna dejanja po notranje neurejena,.. Takšna dejanja nasprotujejo naravni postavi. Spolno dejanje namreč zapirajo darovanju življenja. Ta dejanja ne izhajajo iz resnične afektivne in spolne komplementarnosti. V nobenem primeru jih ne moremo odobravati.

Precej številni moški in ženske imajo v sebi prirojena homoseksualna nagnjenja. Niso si sami izbrali svojega homoseksualnega stanja; za večino od njih pomeni to stanje preizkušnje. Sprejemati jih je treba s spoštovanjem, sočutjem in obzirnostjo. V razumevanju do njih se bomo izogibali slehernemu znamenju krivičnega zapostavljanja. Ti ljudje so poklicani, da v svojem življenju uresničijo božjo voljo, in če so kristjani, da združujejo z Gospodovo žrtvijo na križu tiste težave, na katere lahko naletijo zaradi svojega stanja.

KKC, čl. 2357-2358

Pri obeh dejstvih bi se utegnili ujeti v zanko podobne zmote in zdvomiti pri Tomažu glede resničnosti njegove vere, pri Mariji glede resničnosti njene čistosti; toda po veliki razsodnosti in božjem usmiljenju se je zgodilo, da je, prav nasprotno, trdna gotovost nastopila tam, kjer se je bilo bati dvoma. Kajti jaz, ki sem slab, bi glede Sinovega vstajenja prej verjel Tomažu, ki je dvomil in se Gospoda dotaknil, kakor Kefu, ki je slišal in veroval. Prav tako bi tudi glede materine vzdržnosti laže verjel pričevanju njenega zaročenca, ki jo je varoval in to vedel iz izkušnje, kakor Devici sami, ki bi se branila edinole na podlagi svoje vesti. Povej, prosim, kdo bi ne rekel, da je prej hotnica kakor devica, če bi jo videl neporočeno in nosečo? To se seveda ni spodobilo reči za Gospodovo mater; bolj sprejemljivo in bolj častno je bilo, da s Kristusovo rojstvočasno pripisovali zakonu, kakor če bi ga

preuštvo.

Potrebno je bilo torej, da se je Marija zaročila z Jožefom, ker je bilo s tem Sveto skrito in devištvo potrjeno pred zaročencem, sramežljivost device zavarovana in zaščiteno njeno dobro ime. Kaj je modrejšega, kaj vrednejšega od božje previdnosti? Samo tak ukrep dopušča pričó pri nebeških skrivnostih, izključuje sovražnika in dobro ime device matere ohranja nedotaknjeno. Kako bi sicer pravični Jožef prizanesel preuštenci? Kajti pisano je: *Njen mož Jožef je bil pravičen in je ni hotel osramotiti, zato je sklenil, da jo bo skrivaj odslovil.* Ker je bil zares pravičen, je ni hotel osramotiti, saj bi nikakor ne bil pravičen, če bi jo spoznal za krivo in jo ščitil; prav tako ne bi bil pravičen, če bi jo obsodil, ko jo je vendar preizkusil v nedolžnosti. Ker je bil torej pravičen in je ni hotel osramotiti, je sklenil, da jo bo skrivaj odslovil.

(Drugič konec)

O PRIJATELJSTVU

MARCUS TULLIUS CICERO

ODLOMKI

Prijateljstvo ni nič drugega kot uglašenost vsega božjega in človeškega z dobroto in ljubeznijo. Bogovi niso razen modrosti dali človeku menda ničesar boljšega od prijateljstva. Nekateri ljudje sicer bolj cenijo bogastvo, drugi zdravje, spet drugi oblast ali častne službe, mnogi pa celo telesne užitke. Telesne užitke imajo tudi živali, vse drugo prejšnje pa je minljivo in negotovo, ker niti ni odvisno toliko od naše volje kot od igre usode. Vendar so pa tudi še ljudje, ki imajo za najvišje dobro krepost, in to je edino prav, saj se vendar samo po kreposti rojeva in ohranja prijateljstvo, ki je brez kreposti sploh nemogoče.

Krepostnim ljudem prinaša prijateljstvo toliko dobrega, da skoraj ni mogoče vsega povedati. Najprej, kako je sploh mogoče živeti brez opore v medsebojni prijateljski dobrohotnosti? Kaj je lepšega, kot če imamo človeka, ki mu lahko brez strahu vse zaupamo tako kot samim sebi? Kako bi mogel zares uživati, kadar ti gre dobro, če bi ne imel nikogar, ki bi se s teboj veselil tvoje sreče? Težje bi prenašal nesrečo, če bi ne imel človeka, ki bi je ne občutil morda še huje kot ti. Vse drugo, kar si poželim, je vsako zase dobro samo deloma: bogastvo, da ga izkoriščamo, osebna veljava, da nas častijo, javne službe, da smo slavljani, naslade, da jih uživamo, in zdravje, da ne trpimo bolečin in lahko uporabljamo telesne moči. Prijateljstvo pa daje veliko več. Kjer koli smo, nam je na voljo, nikjer ne umanjka, nikoli ni odveč, nikoli nadležno. Ne voda ne ogenj nam nista nikjer toliko v prid kot prijateljstvo. Pri tem ne mislim na vsakdanje in povprečno prijateljstvo, ki je sicer tudi razveseljivo in koristno, ampak na tisto pravo, globoko prijateljstvo, kot me je vezalo na nekatere ljudi, o katerih še zdaj govorijo. V takem prijateljstvu so srečni dogodki še lepši, hude pa je lažje prenašati, ker vidimo, da nismo sami in da drugi čutijo z nami.

Prijateljstvo, ki daje toliko dobrega, pa ima vendar nekaj visoko nad vsem drugim, namreč to, da budi upanje na lepo prihodnost in ne pusti, da bi obupavali. Kdor se namreč ozira na resničnega prijatelja, mu je, kot da bi gledal svojo podobo. Tako nam odsotni postanejo navzoči, ubožni so videti bogati, bolehní polni zdravja - in še bolj nenavadno - mrtvi zaživijo pred nami. Mrtve ohranjamo v častnem spominu in jih pogrešamo. Za nekatere čutimo, da so srečni, ko so umrli, druge pa slavimo zaradi tega, kako so živeli. Če bi bil svet brez čustvenih vezi, ne bi mogla stati nobena hiša ne mesto in bi zemlja ne bila obdelana. Če pa še iz tega ni dovolj razvidno, kako velik pomen imata prijateljstvo in sloga, bi postalo očitno ob nesporazumih in razdorih. Katera stavba je tako trdna in katero mesto toliko utrjeno, da ne bi moglo biti dočela porušeno zaradi sovraštva in needinosti? V takem položaju bi res spoznali, kako nekaj dobrega je prijateljstvo.

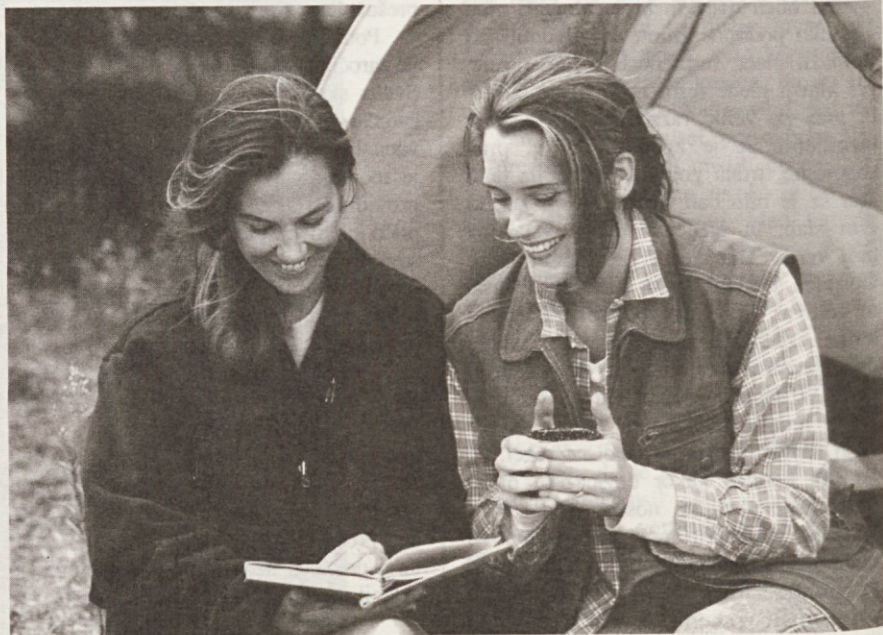
Ko pogosto razmišljam o prijateljstvu,

se mi zdi potrebno odgovoriti predvsem na vprašanje, ali naj iščemo prijateljstva zaradi svoje bolehnosti ali pomanjkanja, zato da bi v misli na račun o danem in prejetem dobili od drugega, česar si ne moremo sami oskrbeti, potem pa mu to v sorazmerju vrnili. Ali je v tem prijateljstvo, ali pa mora biti prijateljstvo nekaj plemenitejšega, lepšega in bolj naravnega? Ljubezen (amor), ki je v besedi prijateljstvo (amicitia), je poglaviti nagib, da se prepletajo čustvene vezi. Pogosto so sicer res deležni koristi ljudje, ki jih obdaja hlinjeno prijateljstvo in se jim prirejajo počastitve iz preračunljivosti. V pravem prijateljstvu pa ni nič navideznega in nobenega prena-rejanja, vse je pristno in raste iz notranjega nagiba.

Ničesar ni bolj ljubezni vrednega in nič ne nagiba bolj k ljubezni kot krepost. Saj imamo zaradi krepostnosti in moralnosti na svoj način radi celo ljudi, ki jih nismo nikoli videli.

Če ima poštenost tolikšno veljavo, da jo cenimo tudi pri tistih, ki jih nismo nikoli videli, in še celo pri nasprotnikih, je seveda razumljivo, da se navdušujemo nad poštenostjo in dobroto, ki jo vidimo v ljudeh, s katerimi smo v življenju bolj povezani.

Če smo ustrežljivi in radodarni, ne da bi za to kaj zahtevali (saj ne dajemo na obresti, ker smo po naravi naravnani k velikodušnosti), moramo torej vedeti, da nas ne sme spodbujati k prijateljstvu

misel na plačilo, ampak da je ves njegov sad ljubezen.

V prijateljstvu naj potem velja pravilo, da od drugega ne smemo zahtevati ničesar nečastnega in da naj ne ustrezemo, če se se od nas zahteva kaj takega. Sramoten in popolnoma nesprejemljiv bi bil izgovor, da smo storili kar koli hudega zaradi prijatelja, posebno če bi bilo proti državi.

Naj velja torej prvi zakon prijateljstva, da smemo od prijateljev hoteti samo to, kar je dopustno, in da prijateljem delamo dobro, ne da bi čakali na njihovo prošnjo. Vedno bodimo na voljo in se ne obotavljajmo, brez strahu pa tudi izražajmo svoje mnenje. V prijateljskih odnosih naj veliko pomeni spodbuda prijateljev, ki dobro svetujejo. Svarilo pa naj bo odkritosrčno, in kadar je treba, tudi ostrejša, in čeprav bo tako, naj bo tudi voljno sprejeto.

Kakšna modrost! Kdor se v življenju odreka prijateljstvu, je tako, kot da bi si zakrival sonce.

Ali ni nespametno, če uživamo ob ničevih stvareh, kot so odličja, slava, hiša, obleke in lepo telo ter to cenimo više kot krepost, ne veselimo pa se dovolj, da smo zmožni ljubiti ali se morda ponovno se vzljubiti? Nič ni namerič lepšega kot medsebojna priljubljenost ter vzajemna naklonjenost in pomoč.

Mnogo je mogotcev, ki zaradi bogastva ne morejo dobiti prijateljev. Sreča ni samo sama slepa, ampak tudi rada zaslepi tiste, ki jih objame. Taki tudi skoraj vedno veljajo za zoprne in nade, saj ni na svetu bolj neznosnega človeka, kot je neumen bogataš. Događa se tudi, da ljudje, ki so bili prej prijateljskega značaja, postanejo drugačni, ko dobijo vojaško oblast ali državno funkcijo ali dosežejo kak drug uspeh, ter zavržejo stare prijatelje in si privabljajo novih.

Ko imajo bogastvo, spretnost in vplivnost, si po neumnosti nabavljajo to, kar se kupuje z denarjem, konje, sužnje, razkošne obleke in dragoceno posodje, ne pridobivajo pa si prijateljev, ki so, da tako rečem, najboljša in najlepša oprema za življenje. Ne vedo namreč, čigavo bo, kar si nabavljajo, in ne, za koga se prizadevajo. Vse to ima namreč lahko tak, ki je močnejši. Prijateljstvo pa ostaja vsakomur v trajni in varni

posesti. Čeprav ohranimo tiste dobrine, ki so nekako dar srečnih okoliščin, pa življenje v osamelosti brez prijateljev vseeno ne more biti srečno.

Mislím pa, da ima prijateljstvo tudi svoje meje. Dokler so prijatelji v vsem ravnanju brez graje, je treba biti z njimi brez izjeme v vseh dejanjih, mišljenju in načrtih. Če pa bi se namerilo, da bi bilo treba sodelovati s prijatelji pri nepoštenih početjih, ko bi šlo za njihovo življenje ali dobro ime, je treba odstopiti od pravila, da ne pride do česa zelo nečastnega. Prijatelju se sme ustrezati le do določene meje. Ne bi bilo prav, če bi zanemarjali lastno dobro ime ali zaposlavljali svoj ugled pri državljanih, kot da bi ne imel pomena v političnem delovanju. Spet pa bi bilo nečastno, če bi si pridobivali priljubljenost s prilizovanjem in dobrikanjem. Nikoli ne smemo zapuščati značajnosti, saj bomo samo tako res uživali spoštovanje.

Trdna in trajna podlaga prijateljstva, ki jo iščemo, je zanesljivost. Kar je nezanesljivo, ne more biti trdno. Odločati se je treba za take ljudi, ki so preprosti, vljudni in enakih misli, kar pomeni, da se na vse odzivajo tako kot mi. To pa spada k zvestobi. Ne more biti zvest človek, ki ima nestanovit in zapleten značaj. Kdor na pojave ne odgovarja tako kot mi in ne čuti z nami, nam ne more biti stanovit in zanesljiv. Treba je tudi, da ni vesel, če sliši o nas krive obdolžitve, in da jim ne sme verjeti. Vse to je pogoj za trdno zvezo, kot to razlagam že prej. Vedno naj velja, kar sem povedal na začetku, da je prijateljstvo mogoče samo med dobrimi ljudmi. Dober človek, o katerem bodo mogli reči, da je tudi razumen, naj se v prijateljstvu ravna po dveh načelih. Najprej naj se izogiba pretvarjanja in hinavščine, saj je kazanje odkritega nasprotovanja bolj spodobno kot zakrivanje svojega mnenja za prijaznim obrazom. Potem pa, naj mu ne bo dovolj samo, da zavrača obtožbe proti prijatelju, ampak naj ga tudi sam ne sumniči česa slabega.

Končno je treba povedati, kako pomembna je prijaznost v besedah in vedenju, ki prijateljstvo tako dobro začini. Slabo razpoloženje in vedno strog obraz imata lahko svoje razloge, vendar je treba gledati, da bo prijateljstvo bolj blago, sproščeno, prijetno ter pripravljeno za vsako prijaznost in uslužnost.

V tej zvezi se odpira še nekoliko težavnejše vprašanje, namreč kdaj smemo dajati pred starimi prijatelji prednost novim, ki so vredni našega prijateljstva, tako kot imamo mlade konje rajši kot ostarele. Pomislek ni človeka vreden! Prijateljstva se ne smemo naveličati tako kot drugih stvari. Stara prijateljstva nam morajo biti dražja, tako kot bolj cenimo vina, ki so dolgo uležana.

V prijateljskih in vseh drugih povezavah se morajo višji vzporejati z nižjimi, tako da nižji ne bodo občutili, da jih drugi prekašajo po nadarjenosti, bogastvu ali družbenem ugledu. Višji naj se nekako ponižajo in s tem povišajo nižje. Nekateri ljudje se počutijo med prijatelji neugodno, kadar čutijo, da jih drugi podcenjujejo. To se navadno dogaja takim, ki tudi sami sebe manj cenijo. Take ljudi je treba opogumljati ne samo z besedami, ampak tudi z dejanji.

Ne vem, koliko ima prav izrek, da radodarnost dela prijatelje, resnica pa sovražnike. Nesrečna resnica, če zaradi nje pride kdaj do sovraštva. A še slabša je taka ustrezljivost, ki odpušča pregreške in dovoljuje prijatelju, da še naprej zapada vanje. Najslabše pa ravna tisti, ki se ne meni za to, kaj je prav, in z darili napeljuje k slabim dejanjem.

Človeku, ki si maši ušesa in noče poslušati prijatelja, ki mu govori po resnici, ni pomoči. Znan je rek: „Bolje je imeti odkrite sovražnike kot pa take prijatelje, ki se delajo sladke. Sovražniki ti pogosto govorijo po resnici, priliznjenci pa nikoli.“ Potem pa še nekaj ni prav. Nekaterih ljudi ne bolijo očitki, kadar bi jih morali boleti, bolijo pa jih takrat, ko bi ne bilo treba. Ne žalosti jih, da so storili kaj slabega, užaljeni pa so, ko se jim to očita. Ravnati bi morali prav narobe, obžalovati bi morali svoje pregreške in z veseljem sprejemati svarila.

Opominjanje in sprejemanje opominov je znamenje resničnega prijateljstva. Svarjenje naj bo odkritosrčno, a brez ostroti, vedno pa naj bo sprejeto potrpežljivo in brez zamere. Najhujša poguba za prijateljske odnose je lizunstvo, dobrikanje in klečeplaznost. Med drugimi napakami je zlasti treba opozarjati na tisto, da neresni in lažnivi ljudje govorijo vedno samo zato, da se prikupijo, nikoli pa ne povedo resnice.

Prevedel Božidar Fink

VPRAŠUJETE- odgovarjamo

1. Vem, da je pred leti bilo strogo prepovedano sežiganje mrtvih. Človeku, ki je naročil, naj njegovo truplo sežgó, je Cerkev odrekla cerkveni pogreb. Danes pa se zdi, da je Cerkev popustila in da v določenih okoliščinah dovoli sežig trupel. Mi lahko kaj več poveste o tej zadevi?

Cerkev je do pred nekaj desetletji res strogo prepovedovala sežiganje trupel. Razlog za to je bil, ker so se dajali sežigati po smrti le masoni, ki so s tem hoteli pokazati, da ne verujejo v „vstajenje mesa“, v krščansko versko resnico, da bo Bog telesa umrlih ob koncu sveta obudil od mrtvih. Da ne bi tudi katoličani posnemali tega slabega zgloda, je sežiganje mrtvih prepovedala.

V resnici ni nobenega notranjega razloga, nobene božje postave, ki bi sežiganje prepovedalo. V nekaterih okoliščinah je celo primerno sežiganje, na primer, v kakšni epidemiji, ali pa v velikih naravnih katastrofah.

Danes Cerkev o sežiganju mrličev pravi tole v svojem zakoniku: „Cerkev zelo priporoča, naj se ohrani pobožna navada pokopavanja teles rajnih, vendar pa ne prepoveduje sežiganja, razen če bi bilo izbrano iz razlogov, ki so nasprotni krščanskemu nauku“ (k. 1176). Cerkev priporoča pokopavanje mrličev. Predvsem zato, ker je bilo Kristusovo truplo pokopano in se je ta navada ohranjala skozi dolga stoletja med kristjani. Časi in navade pa se spreminjajo, zato danes Cerkev ne vztraja za vsako ceno na dosedanji navadi. Vsak resen razlog je zadosten, da se človek sme odločiti za sežig. Takšen razlog bi na primer bil lahko gospodarski ali pa želja, da bi družinski član, ki je morda umrl daleč od rodne domovine, našel zadnji počitek tam, kjer se je rodil in preživel dobršen del svojega življenja. In še drugi podobni razlogi.

2. Govori se, da je Cerkev spremenila svoje negativno stališče do masonerije. Je kaj res na tem?

Glede vašega vprašanja je najbolje, če vam enostavno navedem določbo, ki jo je izdala Rimska kongregacija za verski nauk leta 1983, ki nosi naslov: „Izjava o masoneriji“.

Takole pravi: „Kongregacija je bila vprašana, če se je spremenila sodba Cerkve do masonerije, ker ni v novem zakoniku izrecno omenjena, kot je bila v prejšnjem. Ta Kongregacija odgovarja, da je temu načelu sledila tudi v primeru drugih združenj. Zato je še naprej v veljavi negativna sodba Cerkve glede masonskih društev, ker so bila njegova načela vedno smatrana za nezdržljiva z naukom Cerkve in zatorej vpis vanj ostane še naprej prepovedan. Verniki, ki pripadajo takšnim masonskim društvom, se nahajajo v stanju smrtnega greha in ne morejo pristopiti k sv. obhajilu.“

Krajevne cerkvene oblasti niso pristojne, da bi se izrekle o naravi masonskih društev, če bi njihova mnenja bila v nasprotju s tem, kar je bilo zgoraj določeno.

Sv. oče Janez Pavel II. je izrecno odobril to Izjavo in jo ukazal objaviti.

V Rimu, na sedežu omenjene Kongregacije, 26. novembra 1983.“

Mislím, da je ta Izjava Rimske kongregacije tako jasna, da ne potrebuje nobenega komentarja.

3. Sem zakonska žena, v glavnem srečna v svojem zakonu. Nisem pa popolnoma mirne vesti, ker včasih odrečem možu zakonsko dejanje. Kadar imam za to tehtne razloge, mi vest ničesar ne očita. Nekajkrat sem pa možu odrekla spolno dejanje, ko me je zanj prosil ali pa na drug način pokazal resno željo po njem, pa sama nisem imela nobenega pravega razloga, da bi mu smela odreči. Mi lahko poveste, kdaj sme zakonec upravičeno odreči drugemu zakonsko dejanje?

Zmeraj se morate dobro zavedati, da si mož in žena pri poroki dasta

pravico in si naložita dolžnost do zakonskega dejanja. In to za ves čas zakona, kadar koli bi eden ali drugi od zakoncev izrazil resno željo po tem dejanju. Ta dolžnost in pravica zakoncev temelji na obljubi, ki sta si jo dala pri poroki. Zakonska ljubezen, ki sta si jo tedaj obljubila, jima daje pravico in ju obvezuje tudi do tega izraza medsebojne ljubezni. O tej pravici in dolžnosti govori jasno tudi Sveto pismo samo. Sv. Pavel piše v svojem prvem pismu Korinčanom tole: „Mož naj ženi izpolni dolžnost (namreč zakonskega dejanja), prav tako tudi žena možu. Žena nima oblasti nad svojim telesom, marveč mož, pa tudi mož nima oblasti nad svojim telesom, marveč žena. Ne odtegujta se drug drugemu, razen morda za nekaj časa in sicer sporazumno, da se bosta posvetila molitvi. Potem pa bodita zopet skupaj, da vaju zaradi vajine nezdržnosti ne bi skušal satan“ (1 Kor 3,5-6).

Sv. Pavel je zadosti jasen: v zakonu nista ne mož ne žena več gospodarja svojih teles glede spolnih dejanj. Temu sta se pri poroki odpovedala iz ljubezni, ki sta si jo hotela izkazati eden drugemu. In to velja za ves čas njune zakonskega življenja. Isti nauk je vedno učila tudi Cerkev, ga uči danes in ga bo učila vedno. Je torej vsaka odreka spolnega dejanja drugemu zakoncu že greh in to težak greh? Na to krščanska moralka odgovarja: odreči zakoncu zakonsko dejanje je greh, kadar je bila prošnja za takšno dejanje upravičena. Takšna pa je, če zakonec prosi za spolno dejanje, ki ga namerava izvršiti na človeka vreden in dostojen način. Čim več prave ljubezni bo v njem, tem bolj bo človeka vredno.

Zakonska dolžnost ima zatorej svoje izjeme. Ena takšnih izjem bi bila, če bi eden od zakoncev zagrešil prešuštvo. Kdor je zagrešil takšno dejanje, nima več pravice od nedolžnega zakonca zahtevati zakonskega dejanja. Cerkev sicer vroče priporoča nedolžnemu zakoncu, naj krivcu odpusti njegov greh in naj zaradi njegovega prešuštva ne prekine zakonskega živ-

POROČITI SE? KAJ IMAVA OD TEGA?

Ali ima življenje para kaj opravičiti z družbo, s Cerkvijo? Nekateri pravijo: „To zadeva samo mene, to nikogar nič ne briga.“ V tej trditvi je vsaj nekaj resnice; poroka je najprej in predvsem združitev moškega in ženske, ki si rečeta „da“ in zgradita zakon. Tako Bog pravi: „Mož bo zapustil očeta in mater in se pridružil ženi in bosta oba eno telo.“

Res je tudi, da ima vsaka poroka družbene posledice in da zakon potrebuje priznanje družbe, da lahko uspeva. Treba je vedeti, kdo da otrokom ime, kdo jih ima pravico vzgajati, kdo odloča o njihovem državljanstvem, davčnem položaju...

V večini primerov je nemogoče, da zakonca oziroma družina ne bi imela tega družbenega položaja, ki ji zagotavlja priznanje, ščiti njene pravice, olajšuje njene odnose z družbo. Sicer pa, ali ni par sam oziroma družina prva družbena stvarnost?

ljenja. In če je nedolžni zakonec krivcu res odpustil, mu potem ne sme še naprej odrekati zakonskega dejanja. Zakonec tudi zgubi pravico do zakonskega dejanja, če se ne nahaja v normalnem stanju (npr. če je pod vplivom alkohola ali mamil). Noben zakonec tudi nima pravice zahtevati od zakonca spolnega dejanja, če ga ima namen izvršiti na nemoralen način. Tudi nima pravice do tega dejanja zakonec, ki trpi na težki nalezljivi bolezni, ki jo lahko prenese na zakonca.

To so le nekateri primeri, ko se izgubi pravica zahtevati zakonsko dejanje. So še drugi podobni primeri, ki jih pa ni mogoče v tem kratkem odgovoru omeniti. Važno pa je še povedati, da dolžnost in pravica do zakonskega dejanja traja ves čas zakona. Torej ne samo v mladih letih ali ko zakonca še pričakujeta in si želita otrok. Pri poroki sta si dala pravico do zakonskega dejanja, dokler si ga eden ali drugi od njih želi in resno prosi zanj.

L.K.

Potrebno je torej najti ravnotežje med upravičeno samostojnostjo para in družbenem in družinskim pritiskom, ki se zoperstavljajo njuni intimnosti, sreči, zvestobi, izbiri, ter med potrebo po družbenem in pravnem priznanju.

CIVILNA POROKA

Pari imajo resnično pravico do družbenega položaja, ki ni vedno tisti, ki ga določi država v določenem zgodovinskem trenutku. V številnih državah že sama cerkvena poroka pomeni, da si poročen tudi pravno. Nasprotno pa danes v Sloveniji (enako velja npr. v Franciji) zakon cerkveni poroki odvzema pravno moč. Še več, zakon prepoveduje cerkveno poroko, če pred njo ni bilo t.i. civilne poroke pred županom občine oziroma njegovim namestnikom.

Kljub svojim omejitvam pomeni civilna poroka zvezo ne samo v dvoje, ampak tudi v odnosu do drugih.

CERKVENA POROKA

Po Kristusovem zgledu Cerkev

krščene katoličane zavezuje, da se cerkveno poročijo, da si rečejo svobodni in dokončni „da“. Cerkvena poroka se imenuje zakrament. To pomeni, da moški in ženska s svojim „da“ sprejmeta posebni dar Boga, milost, prejetost po veri, ki spremeni njuno srce in ju bolj usposobi ljubiti: sposobnost, da vsak dan sprejmeta drugega kot dar in da se zvesto ljubita kljub lastnim omejitvam. Tako lahko dan za dnem gradita skupnost življenja in ljubezni. Božji dar, ki ga prejmeta po tem zakramentu, je zanj resnično upanje. Kot nam pove evangelij (Jn 2, 1-11), je Jezus prvi čudež storil v Kani, ko je poživil veselje ob poroki. Ker zaradi pomanjkanja vina praznovanje skoraj zamre, Jezus vodo spremeni v vino. V zakramentu poroke nam torej ponuja, da spremeni vodo naše človeške poroke - z vsemi svojimi pomanjkljivostmi - v vino, poročno vino Jagnjeta, da bi naša ljubezen trajala vso večnost.

Pričevanja DEKLE ZAHTEVA CERKVENO POROKO

Pred osmimi leti sem srečal Lidijo. Nič naju ni moglo zblížati samo po sebi. Imela je 21 let, bila je Nemka in je končala šolo. Živela je pri starših, ki so ravno dokončevali gradnjo hiše. Sam sem bil arhitekt teh del in prvič

sva se srečala pri njej doma na povabilo družine. Potem sva se še enkrat videla na gradbišču in Lidija se je vrnila v Nemčijo.

Osem tednov zatem sem, po nepretrganem dopisovanju pričakal Lidijo na železniški postaji. Najine roke so prehitele najina čustva in našla sva globok mir, kot da bi končno dosegla cilj.

Bil sem proti poroki, pa naj bo civilna ali cerkvena, ker sem menil, da je odnos resničen šele takrat, ko ga je vsak trenutek mogoče razdreti. Z drugimi besedami: tako lahko je iti naražen, da če tega ne storiš, je to zato, ker tega ne želiš storiti. Tak način razmišljanja postavlja na prvo mesto svobodo, toda tudi vsakodnevno tiho obnovljeno zavezo. Čutil sem, da v odnosu ne more biti iskrenosti, ne da bi vsak dan na novo obnovila zavezo in to izrazila s samim odnosom in ne z besedami. Lidija pa je bila krščansko vzgojena. Na svojo vero je bila navezana in bi rajši videla, da najin odnos ne bi bil že od vsega začetka tako telešen, vendar najine zveze ni obžalovala.

Leto in pol po najinem srečanju (imela sva že petmesečnega otroka) me je Lidija začela vztrajno prositi, da bi se civilno poročila, kar je izzvalo ostre razgovore in izbruh jeze. Ko je načela vprašanje poročnih prstanov, sem se razjezil. Znamenja? Za koga? Zakaj?

Lidija je vztrajala pri civilni poroki, ker ima vrednost zaveze in ker izvenzakonsko skupno življenje zanjo moralno ni bilo več sprejemljivo. Civilna poroka je bila tudi pomembno zunanje znamenje, ki je zaznamovalo prvo obdobje najinega življenja in omogočilo približevanje k naslednjemu koraku, ki si ga je prav tako želela: cerkvena poroka.

Sam sem se že davno zavezal in to takrat, ko sva se odločila za otroka, toda ker sem se zavedal, kako pomembno je za Lidijo, da sva poročena, sem pristal na civilno poroko.

Dvanajst dni zatem sem bil že ponosen, da nosim poročni prstan!

O cerkveni poroki ni bilo govora. Lidija je to veliko željo hranila v svojem srcu, ne da bi jo izrazila, vendar jo je vključila v svojo molitev.

KAJ JE PRAV IN KAJ NE?

CILKA ŽAGAR

Obsojamo preteklost, ker so tedaj učili otroke v strahu pred Bogom, policijo, učitelji in celo starši. Pretili so jim, da bodo kaznovani, če bodo naredili kaj narobe. Nihče ni dvomil, kaj je prav in kaj narobe. Zdaj trdimo, da strah pred kaznijo in kazen sama jemlje otroku samozaupanje in samozavest. Bog ljubi vse in celo policija in učitelji in starši nimajo več palice.

Zakon pravi, da otroci niso odgovorni za svoja dejanja. Seveda smo mi odrasli to povedali otrokom tako ali drugače.

Štiriletni fantek je metal kamenje v avto na cesti. Rekla sem mu, da ga bo policaj kaznoval, pa pravi fante modro in samozavestno: „Mi ne morejo nič, ker sem še premlad, da bi vedel, kaj delam.“

Moji nepismeni Aborigini tarnajo: Nihče več ne ve, kaj je prav in kaj ne. Kako naj učijo naše otroke učitelji, ki sami ne vedo, kaj je prav in kaj ne? Otroci nimajo več spoštovanja do ničesar.

Ko je Lidija leta 1990 potovala v Nemčijo, je prejela knjigo očeta Tardifa: „Jezus me je poklical za svojo pričo“. V njej je odkrila moč božje ljubezni, kar je popolnoma obnovilo njeno vero.

To je bila spet priložnost za najine prepire do trenutka, ko sem privolil, da bom tudi sam prebral to knjigo. V njej sem odkril živo vero v Božjo ljubezen. Začel sem sodelovati v molitveni skupini. Ta izkušnja je spremenila moje življenje: Bog je živ. Ljubi me. Deluje v mojem življenju. Tako sva januarja 1991 prejela zakrament poroke.

Odtlej oba izkušava novo veselje in tudi spoznavava, kako nama Jezus lahko pomaga živeti najino ljubezen v vsakdanjem življenju.

Na primer: kadar se z Lidijo ne strinja, se pogosto zgodi, da najin po-

Kaj je prav in kaj ne?

V preteklosti smo se še vsi rahlo bali Boga in policije in staršev in učiteljev, toda otroci in odrasli smo mirno spali. Ni bilo strahu, da bi nas kdo napadel ali oropal.

V Lighzning Ridgeu smo lahko pustili rudarsko opremo na opalnih poljih, hišna vrata in avtomobile nezaklenjene; vsakogar, ki je prišel do vrat, smo povabili noter. Zdaj je vse za rešetkami, ljudje in premoženje. Mogoče pa je malo strahu dobro za otroke in za nas.

Mogoče je celo moja mama vedela kaj o vzgoji. Učila je, da Bog vse vidi, Bog vse ve, greh se delati ne sme. Ker smo vedeli, da nas Bog vedno vidi, ni bilo treba niti policije niti palice.

Odkar učimo otroke, naj se nikogar ne bojijo, se vsi bojimo otrok. Mnogo družin je brez otrok ali pa imajo enega za okras.

Lahko je soditi preteklost, toda kako bo prihodnost sodila sedanjost?

govor postaja vedno glasnejši. Vsak je prepričan v svoj prav, zahteva svoje pravice in hoče prevladati nad drugim. Posledica so žalitve in besede, ki ranijo. Vsak pričakuje, da bo drugi preklical svoje razvnete besede, se opravičil in ponižal, da bo zmaga popolna. Zdaj pa sem spoznal, da je prava zmaga odpuščanje! V molitvi najdem moč, da prosim Lidijo odpuščanja.

To nima nič opraviti z lažnim porazom, ki pušča napuh nedotaknjen. Tudi ne gre za to, da si uboga žrtev, ki se žrtvuje. Ne. Gre za to, da občutim moč, dobro počutje. To je moč, ki me prevzema in me presega.

Nepotrebno je razlagati, da iz tega izvira globoka sprava in da ponovno zavladava ljubezen.

Luka

Iz revije *On živi*

SEJATI LJUBEZEN

P. MIRKO PELICON

Iz več pogovorov s starši je razvidna skrb do otrok, da ne bi „zašli“ na kriva pota. Družba tako ali drugače sili v tak način življenja, da sami starši izkušajo šibkost lastne odgovornosti v vzgoji do sinov in hčera. Zunanji svet, s katerim se doraščajoči fantje in dekleta soočajo, je tako vpliven, da jih postavlja v močno identitetno krizo, toliko bolj, če je družina, iz katere izhajajo, krščansko usmerjena. Saj krščanstvo danes ni „po modi“ in je nekaj povsem „zastarelega“. Močno zasidrana individualizacija naše družbe pa sili vsakega k emancipaciji od krščanskega Boga, „ker utesnuje in ne dopušča svobode“.

Poznam fante in dekleta iz, če smem tako reči, lepih in krščansko osveščenih družin, ki so nekoliko naveličani Boga, hoje v cerkev, krščansko „kliširanega“ prijateljstva, „ker samo, če okrog sebe pogledaš, nihče ne živi tako, s takšnimi zastarelimi idejami in načinom življenja“ - mi je zaupalo dekle. In povrh tega je še res. Dekle je imelo prav. V njenem doživljanjsko-duhovnem svetu je napetost dvojna: prvič si mora izboriti konsenz širše družbe prijateljev in prijateljic, ki ne razmišljajo kot pri njej doma (npr. to se sme delati in to ne, ali: to je prav in to ne). Drugič pa „poglej župnike, ki nimajo pojma o svetu mladih“. Že same cerkvene zgradbe, način oblačenja duhovnikov in okostenelost določenih pozicij Cerkve so obupni“. Ne bi tu poglobljajal duhovno-psihološke problematike razvoja v najstniškem obdobju mladostnika (psihologi trdijo, da se je obdobje adolescence podaljšalo tja do 30. leta starosti), vendar povedano samo še potrjuje, da je vpliv današnjega kulturnega trenda od 80 do 90-odstoten celo pri tistih mladih, ki izhajajo iz „solidnega“ družinskega zaledja. In to je razumljivo, kot je razumljiva skrb očeta in mame, da bi se njun otrok oklenil zdravih vrednot

življenja in ohranil ljubezen do Boga, sebe in drugih. Sociološko in duhovno gledano, ne živimo več v časih, ko je katolištvo krojilo modne trende. Danes je prepričljivo krščansko življenje po družinah pod izrednim pritiskom družbe, ki ne verjame niti več v družino kot tako; to vprašanje bi lahko še poglobljali. Samo zgled staršev, besede in napotke, ki jih lahko izrečejo otrokom, morejo postati seme novega življenja, ki bo prej ali slej bo vzkliklo v srcu mladega. Verjetno, pa še najverjetneje takrat, ko se bo znašel v življenjski stiski in se bo spomnil življenja staršev. Pričevanje ljubezni v družini je največja šola življenja za vsakega mladega. Niti kulturni trend današnjega časa, ki vse relativizira, tako da vse, kar delaš ali misliš, ali za vse, za kar se odločiš, je prav, ker je dovolj, da tako čutiš, ne more uničiti tega, kar so starši z življenjem sejali v otroku. Če ljubezen ni bila vsejana, bo težko tudi vzklikla in težko bo mladi v njej prepoznal Boga. Če pa je bila vsejana, bo prej ali slej vzklikla in seme ljubezni ne bo izumrlo. To pa je največji delež, ki ga nova evangelizacija zmore, začeniš od

KRATKE NOVICE

LUXEMBOURG — Evropski statistični urad je 16. julija 2003 objavil, da je slovenska inflacija na letni ravni 6,2% druga najvišja med desetimi pristopnicami k Evropski uniji. Višjo inflacijo ima samo še Slovaška. (Ave Maria)

MARIAZELL — V tem avstrijskem svetišču bo 22. junija 2002 srednjeevropski romarski shod osmih držav z naslovom Kristus — upanje Evrope. Namen romanja je sprava med narodi, vrnitev h krščanskemu izviru in prispevek Cerkve k izgradnji nove Evrope. Osemjezično mašo naj bi prenašale tudi vse nacionalne televizije. (Ave Maria)

staršev in doslednosti njihovega zakonskega življenja: ljubezen, potrpljenje, odpuščanje, hrabrost, upanje, zaupanje, ker so spoznali, da je Bog med njimi in z njimi.

Klasičen ugovor, ki ga moremo slišati, ko o tem tako razmišljamo, je: so danes sploh družine, ki tako razmišljajo in živijo? Malo jih je! Obstajajo pa družine, ki razmišljajo in se trudijo, da bi živele po evangeliju v skladu s časom, v katerem živimo. Prihodnost Cerkve v postmoderni dobi ne bo več v njeni masovnosti, ampak v njeni manjšinskosti. Zdi se, kakor da bi nam znamenja časov želela poudariti nepomembnost masovnosti v razmerju s kakovostjo.

Novi glas

PET MINUT ZA MOLITEV

Molitev zakoncev

Dragi sveti Anton!
Blagoslovi in varuj
mojo družino.
Ohrani jo v ljubezni,
pomagaj ji v časnih potrebah
in jo obvaruj vsega hudega.
Blagoslovi naju z možem (ženo).
Pomagaj nama,
da nama ne bo
primanjkovalo ne dela
ne drugih nujno
potrebni stvari,
da bova živela pošteno
in vzgajala otroke,
ki nama jih je dal Gospod.
Blagoslovi otroke!
Naj bodo zdravi
in naj si prizadevajo
za dobro.
Podpiraj jih pri študiju
in ne pusti, da bi sredi
priložnosti za slabo
izgubili vero
in pošteno življenje.
Pomagaj nama,
da bova najine otroke
razumela in jih
z besedo in zgledom podpirala.
Naj se vedno navdihujejo
pri najlepših vzorih
in tako izpolnjujejo
svoje človeško in krščansko
poslanstvo. Amen.

Otrokova dojemljivost ZA UČENJE JEZIKA

IZ NAŠE DRUŽINE

Otroci bodo imeli bogat besedni zaklad, če bodo že zgodaj slišali čimveč raznolikih besed

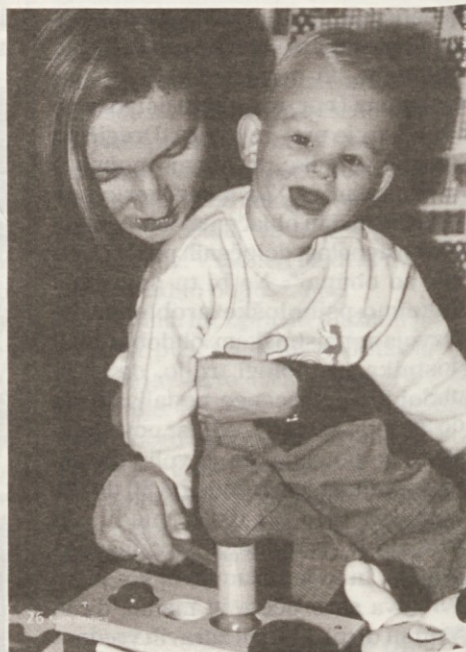
Otroci, ki jim že od rojstva dalje starši in sorodniki veliko pojejo, pripovedujejo in prigovarjajo, se intelektualno bolje in hitreje razvijajo od vrstnikov, ki odraščajo v bolj redkobesednem (tihem) okolju.

Do te ugotovitve je s poglobljeno raziskavo na 42 družinah in njihovih malčkih prišla skupina ameriških znanstvenikov iz Kansasa v ZDA. Otroci, ki odraščajo v zvočno živahnem, dinamičnem in razgibanem okolju, so bolj inteligentni, prodorni, komunikativni in družabni kot malčki, ki pogrešajo zvočne impulze v svoji okolici.

Od čebljanja h govorjenju

Kako se je z malčkom in otročkom najbolje pogovarjati - v otroški govorici ali v običajnem jeziku odraslih? Ali otroci sploh razumejo, kar jim dopovedujejo starši, bratci in sestre, drugi otroci in odrasli? Je pri petju v najnežnejšem otroštvu pomembna le melodija, ali pa morda malčki razumejo besedilo? Ameriški logopedi, ki so vzeli pod drobnogled otroško čebljanje, so ugotovili, da na videz nesmiselno mehansko ponavljanje črk in zlogov, kot so „a,a,a“, „da-da“, „be-be“, „ta-ta“ ipd., nikakor ni naključno. Čeprav zveni nepomembno in nepotrebno, tovrstna otroška govorica pomeni malčkov prvi korak na poti k razumljivi in sproščeni verbalni komunikaciji. Poudarjeni samoglasniki a, o, e in u v ponavljajočih se zlogih mu omogočajo poznejši razvoj in oblikovanje natančne artikulacije. Ob svojem čebljanju otroci doživljajo tudi radost poslušanja, zaznavanja in sprejemanja okolice ter prijetno izkušnjo dvo-ali večsmerne komunikacije: starši ter okolica jih opazujejo, so pozorni nanje, jih poslušajo in gledajo, se jim nasmihajo, jih spodbujajo, jim prigovarjajo, jih pobožajo, stisnejo k sebi, poljubijo, morda jim celo

kaj zapojejo, začnejo pripovedovati pravljico ali jih razveselijo z igračko. Tako nehote spodbujajo tudi druge otrokove čute, kot so vid, sluh, otip, okus... Obenem pa vedenjski psihologi poudarjajo, da je sem ter tja koristno, če se odrasli postovetijo z otrokom (se spustijo, prilagodijo njegovi ravni) in se prelevijo v enakovrednega sogovornika. Zato ni nič narobe, če starši, starejši bratci in sestre, stari starši in ostali odrasli z malčkom sem ter tja „spregovorijo“ v njegovem otroškem jeziku in mu s tem pokažejo, da sprejemajo, cenijo, dojemajo, razumejo in občudujejo njegovo čebljanje. Mu dajo vedeti, da jih njegovo oglašanje, petje in drugi verbalni poskusi veselijo, zabavajo, navdušujejo ter da ob zvokih, ki prihajajo iz njegovih ustec, tudi uživajo.

Kdaj so otroci najbolj dojemljivi za učenje jezika?

Moderna medicinska znanost, ki proučuje živčevje, deli človeške možgane v več visokospecializiranih področjih, namenjenih določeni dejavnosti. Mednje sodijo naslednji najpomembnejši predeli: logični, verbalni in glasbeni.

Verbalno središče v možganih je namenjeno govoru in učenju materinščine ter tujih jezikov. Najbolj je otrok dovzeten za učenje od rojstva do desetega rojstnega dne. Ključne povezave v slušnem delu možganske skorje, ki je specializirana za sprejemanje in zaznavanje glasov, ki predstavljajo črke in besede, so vzpostavljene ob dopolnjenem prvem letu starosti, pozneje pa se dopolnjujejo in dograjujejo. Količina besed, ki jo otrok zazna, sliši in sprejme okrog drugega leta starosti, odločilno vpliva na njegov poznejši besedni zaklad in govorne sposobnosti. Zato naj otrok sliši čimveč besed, obenem pa velja z njim govoriti tudi v čimbolj pravilni slovenščini. Učenje drugega oziroma v izjemnih primerih tudi tretjega jezika je hitro in relativno preprosto od rojstva do poznega devetega leta. Znanje tujega jezika si otrok v tem času pridobi igraje in brez prevelikega truda ali odpora. Problemi s sluhom in govorom lahko pri malčku motijo in zavirajo sposobnost pokrivanja besed z glasovi, zato je v tem primeru potrebno čimprej potrkati pri izkušenem strokovnjaku (otolog, logoped, nevrolog, psiholog, pediater).

Mojstri besedne igre

Malčki upravičeno veljajo za mojstre komunikacije. Bistvena prednost otrok je v tem, da niso obremenjeni z negativnimi izkušnjami. Vrstnika, sogaovornika ali konkurenta skušajo vedno očarati s svojo preprostostjo in odkritostjo. Otroci znajo poslušati, zlasti ljudi, za katere čutijo, da jim imajo kaj zanimivega povedati, druge pa brezkompromisno ignorirajo. Prepričani so o svoji sposobnosti in uspehu - ne poznajo strahu pred porazom. Občudovanja so vredni tudi, ker znajo biti v odločilnem trenutku nepopustljivi, vztrajni, brezkompromisni. Njihova sproščenost, odprtost, pristnost, borbenost in komunikativnost pa izvirajo predvsem iz dejstva, da ne gojijo pretiranega strahu pred avtoritetami.

o veselju, ki ga občutimo, kadar pomagamo

ADALBERT LUDWIG BALLING

„Iskal sem Boga in se mi je odmaknil. Iskal sem svojo dušo in je nisem našel.

Iskal sem svojega brata in sem našel vse troje.“ (Ujetnik v Sibiriji)

Mati Terezija iz Kalkute je pobirala in njene sestre pobirajo umirajoče in prestradane na cestah, skrbijo za gobavce, po povsod tam, kjer je stiska največja: v revnih četrtih Bombaya, Kalkute, Rima, Adena, Caracasa in mnogih drugih mest na svetu. Sestre utemeljujejo svojo službo z vero: Bog se je odločil za nas ljudi. Torej se hočemo tudi mi odločiti za Boga. Angleški televizijski režiser Malcolm Muggeridge je Mati Terezijo nekoč vprašal o tem: „Kako naj ljudje najdejo to vero? Mnogi od njih, morda sem jaz med njimi, so izgubili svojo pot. Kako jim pomagata, da zopet najdejo pot?“ Preprosta sestra iz Skopja, pa znana po vsem svetu, je enostavno odgovorila: „Tako, da jih — ljudi — spravimo v stik z ljudmi. Zakaj v ljudeh bodo našli Boga.“ — Muggeridge se je po koncu snemanja v Kalkuti vrnil v London. Globok vtis je nanj napravilo to, kar delajo sestre — in kako delajo: „Še nikoli nisem srečal bolj veselih, srečnejših žena, ali takšno atmosfero veselja, kot jo one ustvarjajo.“

Drži: kdor pomaga drugim, nesebično in brez pričakovanja protiusluge, pomaga sebi, postane notranje svobo-

Otroci ne prikrivajo čustev

Njihova velika prednost je tudi v tem, da znajo jasno izražati svoja čustva in občutke (pokazati jezo in nasprotovanje tistemu, ki sta mu namenjena; se zjokati, žareti od sreče in se do solz nasmejati, pa tudi trmasto vztrajati pri svojem, kadar so prepričani, da je pravica na njihovi strani). Obenem znajo jasno izražati svoje potrebe, želje in pričakovanja (odločno reči „ne“, kadar jim kaj ni po godu). Vse jih zanima in privlači, naklonjeni so nenehnemu učenju in izpopolnjevanju.

N. M.

den, postane vesel in srečen. Zakaj nič na svetu ne more nas ljudi tako zelo osrečiti kot zavest, da drugim pomagamo, da smemo biti za druge tukaj, da jim nekaj damo, kar jim lahko da samo človek, ki se ne baha s svojo protiuslugo. Kdor služi ljudem v ljubeči poničnosti, ne bo nikoli povsem nesrečen. Kdor ponudi ljudem v stiski svojo roko, ne bo nikoli zapadel melanholiji. Zakaj tudi on bo obdarovan: kdor pomaga enemu teh najmanjših, pomaga meni, kdor žejne napaja, lačne nasiti, golim daje obleko, daje meni piti, meni jesti, meni obleko. Kdor neguje umirajoče, obiskuje jetnike, sprejema izvrženec — dela to zame...

Gospod, kako dolgo moraš že čakati na naše spoznanje? Kdaj bomo končno dojeli daljnosežnost teh besed Tvojega sina? Da, kdor ljubi, ljubi tudi Tebe, kdor služi ljudem, služi tudi Tebi — in kdor to dela zate in za ljudi, je preplavljen z veseljem.

Slovenski svet, ti si krasan

PAVEL GROHAR

Uresničila se nam je naša dolgoletna sanja. Skupina petošolcev RAST XXXII. je odšla na svoje potovanje. Po dolgi vožnji z letalom, smo z avtobusom prečkali mejo Slovenije. Kar spreletelo nas je. Končno smo bili v naši dragi Sloveniji, o kateri smo toliko slišali! Kar lepša se nam je zdela kot Italija, bolj zelena, lepše pokrajine. Verjetno samo zato, ker je tako naša.

Ko smo mesec dni spoznavali lepote te naše deželice, se kar nismo mogli načuditi. Nismo si predstavljali, da je Slovenija res tako lepa.

Prva dva tedna smo se pridno učili. Obiskovali smo Poletno šolo slovenskega jezika. Naredili smo razvrstivni test in nato so nas razdelili v tri skupine. Lektor, ki nas je učil, je bil zelo zanimiv. Zmeraj je imel na jeziku kakšno šalo in v torbi kako dobroto. Za vsak ples je vedel kako se pleše, samo za „cumbio“ ne, dokler mu nismo mi pokazali. Potem je še to

navdušeno plesal z lektorico 12. skupine.

Učili smo se mnogo zanimivih stvari. Izpopolnjevali v slovenščini, predvsem v slovnici. Najbolj pa mi je bilo všeč to, da sem v šoli zvedel veliko novih besed, še posebno raznih izrazov, ki jih danes uporablja slovenska mladina. Tečaj je bil zelo dinamičen. Vaje so segale na vsa mogoča področja, ki so mladini pri srcu. Z veseljem smo sledili pouku in se nismo prav nič dolgočasili. Končno smo že kar kreativno pisali prozo in poezijo in izdali skupni časopis, ki se imenuje POŠOPIS.

Ko smo končali Poletno šolo, smo odšli na ogled Slovenije. Najlepši kraji so se mi zdeli Vintgar, Bled, Bohinj in pa pot na najvišji vrh, Triglav. Tam sem še posebno užival, ker sem šele od takrat „pravi“ Slovenec.

Vintgar je soteska med dvema gorama, po kateri teče reka čudovito zelene barve. Ob njej se vije lesena

potka, ki jo večkrat prečka. Narava se kaže v vsej svoji lepoti.

Na Bledu smo bili dvakrat. Prvič, ko smo se peljali na Koroško in smo se tam ustavili za kosilo. Takrat smo obiskali blejski grad, nismo se pa mogli kopati, ker je bilo zelo oblačno. Drugič pa smo šli samo zato, da smo lahko plavali do otoka, šli do cerkvice in tam pozvonili z zvončkom želja.

Bohinj je, po mojem mnenju, še lepši kot Bled. Ves je obdan z visokimi gorami in, če ga pogledaš od daleč vidiš, kako se barve spreminjajo, odvisno od globine jezera.

Najlepše doživetje pa je bil vzpon na Triglav. Začeli smo hoditi ob pol sedmih s Pokluke. Kmalu smo dospeli do Vodnikove kočice, kjer smo se malo odpočili. Od tam pa naprej proti Planiki, kjer smo kosili. Po enournem počitku smo se napotili na sam vrh Triglava. Tam so nas „krstili“, potem pa smo se slikali in nato smo se spustili dol do Kredarice, kjer smo prespali. Naslednji dan so nas zbudili že zelo zgodaj in smo se vrnili po poti triglavskih jezer, tako da smo lahko občudovali njihovo lepoto. Na koncu smo videli še prekrasni slap Savica, potem pa smo se vrnili v Ljubljano.

Tega potovanja ne bom nikoli pozabil.

Rast XXXII. z ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Francem Rodetom

LUDVIK HREN,

86-letnik,

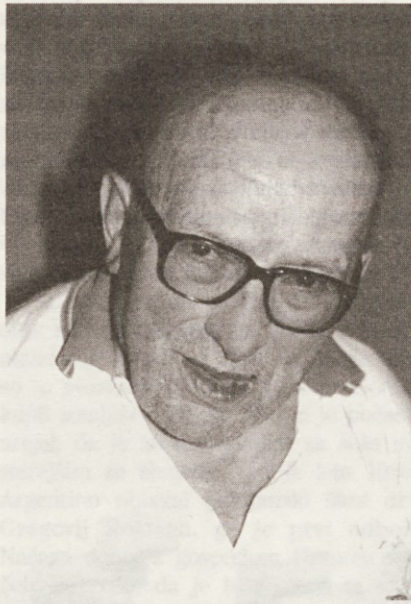
in njegovi domobranski spomini

Današnji jubilar je poznan, zlasti ga poznajo iz naše skupnosti starejši: eni kot prvega predsednika sanhuškega Našega doma, drugi še kot bivšega vaškega stražarja, ki se je rešil iz Turjaka, ali tretji, ki so slišali o njem, ker je od redkih vrnjenih domobrancev imel srečo, da je prišel živ iz teharskega taborišča. Ko se je letos bližal visokemu življenjskemu jubileju, sem ga podpisani obiskal, da mi pove kaj iz svojih doživetij, ki mu jih niti dolga doba šestdesetih let, ki je od tedaj potekla, ni mogla izbristati iz spomina. Pa naj svojo zgodbo kar sam pripoveduje:

„Rodil sem se 6. avgusta 1917 v vasi Cesta, pozneje imenovana Podgorica. V ljudsko šolo sem hodil na Vidmu v občini Dobropolje. Kot mlad fant sem delal doma na kmečkem posestvu. Pozneje sem šel v gimnazijo k salezijancem v Veržej, kjer sem pa ostal samo eno leto. Predno so Nemci zasedli Štajersko in Gorenjsko, sem se jim umaknil in vrnil domov na Dolenjsko, ki jo je zasedel italijanski okupator.

Name, kot mladega fanta, je imel velik vpliv takratni kaplan v Dobropoljah Franc Nahtigal. Ta duhovnik, ki so ga komunisti kasneje umorili, je bil svetniška duša in je živel z dušo in telesom za apostolat. Bil je velik organizator v dobropoljski fari, kjer je vzgajal mladino za življenje po krščanskih načelih in nas poučeval o brezbožnem komunizmu in nam odpiral oči glede njegovih lažnih obljub. Kljub njegovim svarilom so se nekateri fantje kasneje dali zapeljati, da so šli v partizane. Še istega dne, ko sem se vrnil „od vojakov“ iz Beograda, kjer sem služil dve leti vojaški rok, je prišel k nam kaplan Nahtigal in dosegel, da sem se udeležil tečaja za Fantovske odseke v Ljubljani. Na njem so govorili znani kot Jože Basaj, Jože Godina, Anton Orehar, Rudolf Smersu in drugi. Kasneje sem hodil še enkrat na podoben tečaj.

Tik pred Hitlerjevimi napadom na Jugoslavijo sem bil odpoklican na orožne vaje v Osijek in tam doživel nemški napad in konec kraljeve Jugoslavije. Zato sem se po dobrem tednu že vračal domov, do Zagreba z vlakom, od tam do doma pa peš. Prve tedne po italijanski okupaciji dobropoljske doline, ko sta bili Hitlerjeva Nemčija in Stalinova Sovjetska zveza še zaveznici, so komunisti iz Bruhanje vasi izobesili na cerkvenem

zvoniku na Vidmu zastavo s kljukastim križem, da so pokazali, kateri od okupatorjev jim je bolj pri srcu! Župnik Anton Mrkun je naprosil Albina Tiselja in mene, da sva šla snet hitlerjansko zastavo z zvonika.

V začetku maja 1942 so se okrog Dobropolja pojavili prvi partizani. S tako imenovanimi diverzantskimi akcijami so začeli izzivati italijanskega okupatorja, ki je izzivanje maščeval tako, da je s topovi streljal po vaseh. Partizani so tudi izropali kmetijsko zadrugo na Vidmu, kjer je bila velika zaloga hrane za vso dolino, od kmetov zahtevali „prostovoljno“ oddajo hrane, plenili tovarne avtomobile, vozove in konje, da so naropani material vozili v svoja skladišča. Ta način komunističnega „osvobajanja“ je izzval med ljudmi odpor, ki je rdeče „osvoboditelje“ prisilil, da so pokazali, kaj so. V začetku junija 1942 so partizani

začeli z umori zavednih vaščanov. Postalo je jasno, da je OF le orodje komunistične revolucije, ki so jo komunisti začeli izvajati med sovražno okupacijo. Saj niso bili boljši od okupatorjev. Eni in drugi so morili Slovence, oboji so krddli in uničevali narodovo imovino. Vse to je pripeljalo do odločitve, da si vaški fantje sami organiziramo obrambo proti domačim teroristom, pred katerimi nas italijanski okupator sploh ni štutil.

V drugi polovici leta 1942 so se pojavile v Dobropolju in okolici prve posadke vaških straž. Tudi jaz sem bil med organizatorji in postal poveljnik petintridesetim fantom v Kompoljah. Postojanka je bila tudi v Strugah s 60 vaškimi stražarji, v Korinah s 50, in z istim številom fantov tudi v Ambrusu in Žvirčah. Vsaka postojanka je imela svojega komandanta. Dva meseca pred italijansko kapitulacijo sem bil prestavljen za poveljnika vaške straže v Dolenji vasi pri Ribnici.

Po zlomu Italije sem šel s kaplanom Tonetom Poldo v Ljubljano k generalu Leonu Rupniku po informacije, kaj storiti v novonastali situaciji. General Rupnik nama je povedal načrt, da bodo vaške stražarje formirali v udarne bataljone. S to napovedjo sva se vrnila domov, kjer je čakalo na novico trideset fantov. Tiste dni me je nagovarjal Karel Mauser, takrat še bogoslovec, naj bi se vaški stražarji iz dobropoljske doline odpravili proti Ljubljani. Meni je bila ideja všeč, a se je našel nekdo, ki me je opozoril: „Če ne greš na Turjak, te bodo tožili.“ Zato sem opustil to misel in šel čez dva dni iz Dobropolja na Turjak, kjer se je zbralo 700 vaških stražarjev iz raznih krajev. Zvečer sem se udeležil sestanka komandantov in se ponudil, da grem s svojimi fanti v bunker na stražo. Ta je bil zgrajen na strateški točki sto metrov stran od gradu, od koder je bilo mogoče kontrolirati vse dogajanje v gradu in njegovi okolici. Namesto mene in mojih fantov so komandanti določili, da gre v bunker na stražo neki kapetan z desetimi četniki, ki so prišli na Turjak od Grčaric. Ta posadka pa je ponoči iz neznanih razlogov in brez obvestila zapustila bunker, ki so ga takoj zasedli partizani. Iz bunkerja so obvladali grad in nas presenetili, ki nismo računali s tem, da so v bunkerju že partizani. In prav jaz sem bil prva žrtev presenečenja, ko sem dobil že prvo jutro od tam partizanski strel skozi pljuča. Izgubil sem veliko krvi

ter bil dva dni v nezavesti in z visoko vročino. Kaplan Ivan Lavrih, ki je bil tudi z nami na Turjaku, je prosil dr. Kožuha, da mi je dal injekcijo naravnost v srce in me s tem rešil. V gradu sem ležal med ranjenci teden dni. Prijatelja Lojzeta Šuštarja, komandanta vaše straže v Strugah, sem prosil, naj fantje vendar naredijo izpad. Pa mi je odgovoril, da poveljnik strogo prepoveduje vsak izhod iz gradu. Partizani so s pomočjo izdaje in s podpora italijanskih topničarjev po enem tednu hude borbe prisilili vaše stražarje k predaji. Bil so pijani od zmage pa tudi od vina, s katerim so jo proslavljali. Ko so nosili naše ranjence nekega večera iz gradu, sem brez problema izkoristil temo in njihovo pijanost, da sem šel iz gradu. Zaradi še sveže rane in izgube krvi sem bil tako oslabiljen, da sem se na poti večkrat zgrudil, predno sem prišel v jutranjih urah do bratranca v Vodichah. Tam sem se skozi tri mesece skrival, kjer me je teta pozdravila s čaji. Potem ko so se že pojavili domobranci, sem šel prvič po dolgem času spet k maši, ki jo je imel v farni cerkvi kaplan Ivan Lavrih prav na dan vseh svetnikov 1943. leta. Pri tisti maši sem se našel z vsemi svojimi fanti, niti eden ni manjkal. Ni pa bilo več komandantov vaških straž iz Račne, Strug, Kompolj in Žvirč, ker so jih partizani pomorili.

Po Turjaku sem šel v 26. domobransko četo v Grosupljem, od tam pa na postojanko v Borovnico, kjer je bil komandant Srb Šabić. Ta me je poslal s skupino vojakov stražit Štampetov most. Kasneje sem bil povabljen, da grem od tam v Rupnikov bataljon, s sedežem na Rakeku. Iz Rakeka sem bil poslan kot vodnik prvega voda na Unec, od tam pa v Cerknico, kamor mi je sledil nato ves Rupnikov bataljon. Jaz pa sem odšel nato s tridesetimi domobranci v Martinjak. Ko je maja 1945 vojaška situacija v Jugoslaviji ukazovala iskanje zvez z najbližjimi zahodnimi vojaškimi silami, je prišla v Martinjak „šesta“ četa iz Borovnice z namenom, da odide skupaj z Rupnikovim bataljonom proti Bohinju. Ko smo prišli domobranci z Rupnikom do Brezovice, je odredil odmor, sam pa se je odpeljal v Ljubljano po informacije.

Vrnil se je z novico o splošnem umiku na Koroško, zato se je tudi Rupnikov bataljon odpravil na pot proti Tržiču.

Ko smo kasneje počivali nekje na ljubeljskih klancih, je dobil Vuk Rupnik sporočilo, da gospod France Kremžar nujno želi govoriti z njim. Vuk je spraval na noge ves bataljon in takoj nadaljeval pot proti Ljubelju. Pri predoru ga je pričakal g. Kremžar z besedami: „Sam Bog vas je prinesel. Odprite nam pot!“ Nemški vojski se je namreč tako mudilo domov, da je hotela ves tunel zase! Rupnik je hitro dosegel, da so imeli tudi civilisti prehod skozi tunel.

Na koroški strani Karavank se je Rupnikov bataljon še zadnjikrat pomeril s partizani, ki so zaprli prehod čez dravski most. V desetih minutah je bilo vsega konec in pot čez Dravo odprta. Nato je prišel naš bataljon do prvih angleških vojakov, ki so nas presenetili z zahtevo, ki je nismo pričakovali, da moramo odvreči svoje orožje. Kakšno razočaranje in psihološki udarec je bil to za nas!

Iz Vetrinja sem bil tudi v Jugoslavi-

jo vrnjen z Rupnikovim bataljonom. Na železniški postaji v Pliberku nas je čakalo že drugo razočaranje, ki smo ga doživeli od naših „zaveznikov“. Ob vstopu v vagone so nam angleški vojaki pobirali ure, prstane in druge vredne predmete. Da Vuk Rupnik ni šel z nami na vlak, je bila zasluga samo njegove žene, ki se je temu odločno uprla. Pomagal ji je tudi nek domobranci oficir, ki je Vuka pregovoril, da bo tako laže pomagala svojim fantom kot če bi šel z nami.

Partizanskega sprejema na postaji v Celju se raje ne spominjam! Vse junaštvo, ki je partizanom manjkalo v borbah, je tu planilo na dan, ko so se srečali z razoroženimi domobranci! Pretepanja s čimerkoli in zmerjanja z izdajalci naročene rdeče drhali ni bilo konca! Gorje domobrancu, katerega je kdo iz naščuvane množice prepoznal! Stotnika Riharja so tako stolkli, da so mu razbili čeljusti, ker so ga vsi poznali kot bivšega nogometaša pri Iliriji. Iskali so Rupnika in takoj ločili oficirje od domobrancev.

V Teharjah je bil med zasliševalci tudi partizan in oficir Ozne iz našega kraja, Hinko Kavčič. Ko je ta zagledal na zaslišanju domobranskega kurata Jaka Mavca, katerega je zasliševal že enkrat v Kočevju, mu je rekel: „Vas pa že poznam!“ Po tem srečanju s Kavčičem Mavec ni imel nobenega dvoma, kakšen konec čaka domobranca iz Rupnikovega ožjega kroga, kot sem bil jaz, zato mi je rekel: „Ludvik, beži!“ Sam sem se tega dobro zavedal, zato se nisem hotel registrirati in sem mislil le na izpad. Onemogočiti bi morali samo nekaj stražarjev... Vprašal sem za svet prijatelja kurata Toneta Poldo, kaj se njemu zdi. Pa mi je odgovoril: „Tu nimamo pravice ubijati.“ Če je kateri od vrnjenih takrat sanjal in upal, da partizani vendarle ne bodo pobili vseh do zadnjega domobranca, jaz zase nisem imel najmanjšega dvoma, kaj me čaka, če me rdeči odkrijejo. Zato sem sklenil, da pobežnem tudi sam, pa čeprav me na begu ustrelijo. Mene živega ne smejo dobiti v roke! Vedel sem tudi, da za-

TEHARJE

radi stradanja vsak dan zgubljam moči, da zato z begom ne smem odlašati. V treh dneh sem dobil samo enkrat malo zdroba, vode pa nikoli! Na praznik sv. Rešnjega telesa ob osmih zjutraj je napačil trenutek. Ko je mlad partizan s puško spremljal domobrance na stranišče, sem jaz neopazno splezal čez dva metra visok zid, si nato utrl pot še čez žično ograjo in se zgubil v gozdu.

Če sem se rešil iz teharskega taborišča, zame še ni bilo konec nevarnosti, stradanja in drugega trpljenja. Imel sem na sebi samo hlače in srajco. Čevlje mi je odnesla Savinja, ko sem jo prečkal, in sem naslednjih sedem dni do doma hodil bos. Da sem se izognil izdajalskim ljudem, sem hodil skozi gozdove in samo ponoči. Spal sem podnevi, skrit v grmovju. Tretji dan po begu iz taborišča sem ob šestih zjutraj obiral češnje na drevesu, ko sem zagledal kmeta na poti v hlev in brž skočil z drevesa, da me ni opazil. Pri Višnji gori sem srečal poznane dekleta, ki me je vprašala: „Kaj niste šli z vojaki?“ Po devetih dneh križevega pota sem prišel končno domov izstradan in z angino. Doma sem zaužil prvič po vrnitvi v Jugoslavijo malo juhe. En teden sem se skrival okrog doma, da sem si opomogel, potem sem si pa poiskal skrivališče v bližnjem gozdu. Takrat sem bil priča, kako so partizani Cankarjeve brigade morili deset mladih fantov iz sosednje vasi Podgora petsto metrov stran od mene. Nekateri od njih so imeli komaj 17 let. Žrtve so si morale same izkopati jame, potem so jih pobijali s krampi, nazadnje pa postrelili. Ko sem slišal njihovo vpitje in jok, sem se jim bližal, ko pa sem zaslišal streljanje, sem zbežal stran. Pravili so, da je za kazen moral umreti tudi njihov stražar, ker je eden od jetnikov ušel iz zapora. Ko sem zvedel, da partizani iščejo skrivače, sem se preselil v drug gozd, dve uri hoda daleč od doma.

Po treh tednih sem dobil stik z domačinom Francem Brodnikom, skrivačem kot jaz. Zvedel sem tudi za slovenske begunce v Italiji in se odločil, da grem za njimi v svobodo. Župnik Rafko Fabjan mi je preskrbel zemljevid, s katerim sem se oktobra 1945 skupaj z Brodnikom podal na pot proti Italiji in po šestih ali sedmih dneh srečno prišel v Trst. Tu sva se obrnila na duhovnika Jožeta Prešerna, da naju je orientiral, kako prideva v Servigliano med slovens-

ke begunce.

Kasneje sem šel z ostalimi taboriščniki iz Servigliano v Senigallijo. Tu sem spoznal Štefko Čuk in se z njo poročil. Politični razvoj v svetu je pokopal naše upanje na skorajšnjo vrnitev v domovino. Tudi midva sva morala misliti na stalno naselitev v kaki ameriški državi. Odločila sva se za Argentino, kot mnogi drugi. Iz Senigallije naju je peljala begunska pot v Buenos Aires, kjer sva se izkrcala leta 1948.“

Tu neha pripovedovanje domobranskih spominov našega jubilanta.

V novi deželi je dobil prvo zaposlitev pri nekem gradbenem podjetju, stanovanje pa na Ezeizi. Kasneje je dobil delo v tovarni nogavic v Ciudadeli, si kupil zemljišče v San Justu in začel graditi hišo. Leta 1950 se je z družino vselil vanjo, kjer živi še danes. Žena mu je rodila dve hčerki, ki sta se poročili in imata zdaj vsaka svojo družino. V tovarni Ciudadela je delal do svoje upokojitve, že upokojen pa pet let še v tovarni Standmetal v San Justu.

Ludvik Hren je bil tudi prvi predsednik sanhuškega Našega doma. Njegov mandat je trajal od 1956 do 1958. Bili so to pionirski časi, ko je odbor Doma kupil zemljišče s staro hišo in jo počasi urejal, da je služila mladini za šolo in starejšim za shajanje. Ko je leta 1956 Gregorino obiskal ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ga je prvi odbor Našega doma z gospodom Hrenom na čelu naprosil, da je blagoslovil ta slovenski dom.

Jubilant je ostal zaveden član sanhuške skupnosti tudi potem, ko mu je že potekel predsedniški mandat. Požrtvovalno se je udejstvovala tudi njegova žena, ki je v Domu vodila tečaje za ročna dela. In kadar je bila ob večjih prireditvah potrebna pomoč, se je rada pridružila drugim gospem v kuhinji Našega doma. Žal je pred petimi leti umrla.

Zdaj, ko zaradi težke hoje ne more več sam od doma, uživa zasluženi pokoj doma v družbi obeh hčera in njenih otrok, rad bere in se dopisuje s sorodniki in znanci iz domovine ter drugih držav. Za to, kar je bil, in za vse, kar je pretrpel za slovenski narod doma kot kmečki fant, kot vaški stražar, kot domobranec, in v naši skupnosti dobrega storil, naj mu Vsemogočni nakloni lepo in mirno življenjsko jesen!

Za konec objavljamo odlomke iz

pisma od 30. maja 2000, ki ga je prejel naš jubilar od svoje stare znanke, gospe Francke Sever iz Kompolj in ki ga je pokazal z dovoljenjem, da ga smemo objaviti. Ta gospa je bila s svojim očetom, z materjo in dvema sestrama med civilnimi zaporniki v teharskem taborišču in kot taka priča mučenja, ki so ga tam doživljali domobranci, predno so jih partizani odpeljali na morišča.

„... Kako je bilo v Teharjah, to Ti lahko še enkrat pišem, saj so bili težki časi, da jih ne moreš nikoli pozabiti. Vsako leto grem na obletno mašo in se spominjam in mislim, da je vse to bilo res. Ti si se vsaj hitro rešil. Res si moral veliko prestati in kako Ti je uspelo, saj smo Te gledale skozi okno barake. Bile so tri velike mreže in kako si mogel to preskočiti in da ni nobeden opazil. Kako smo še me trepetale in molile, da bi Ti Bog dal srečo in srečno ušel... Ne veš, kaj vse se je dogajalo potem. Fantje so stali zunaj na mrazu, na soncu, na kamnu in pesku brez vsakega ležišča. Podnevi so jih pretepali, da so bili vsi krvavi kot Kristusi. Enkrat je prišel en partizan na konju. Fantje so morali ležati po tleh, on pa je s konjem tacal po njih. In me smo morale vse to gledati. Dostikrat so prišli kako do okna in prosili, če imamo kakšno curjo in da bi jo kako omočile in jo skrivaj vrgle, da bi se vsaj malo omočili jezik.

Tudi jaz sem se prav čudežno rešila. Bila sem odbrana, da gremo s fanti kuhat, ko so jih vsak večer vozili s tovornjaki in z njimi 50 deklet. Potem pa me je ena poklicala, naj grem nazaj, tako sem se vrnila skrivaj in se rešila. Vse skupaj je prav čudež, da smo sploh ostali živi, saj smo bili celo poletje tam, prišli smo domov v jeseni. Vsi ušivi, garjevi, shujšani, sama kost pa koža. Prišli smo domov na vse požgano in oropano, brez vsake živali in hrane in obleke. Tako da so po vasi prosili za nas, da smo preživeli. Potem pa povsod zaničevani in ponižani, bili smo izdajalci slovenskega naroda. Saj še zdaj ni dosti drugače, še zmeraj imajo komunisti prednost...“

Zapisal Stane Snoj

V PRIMEŽU

REVOLUCIJE

IVAN LAVRIH

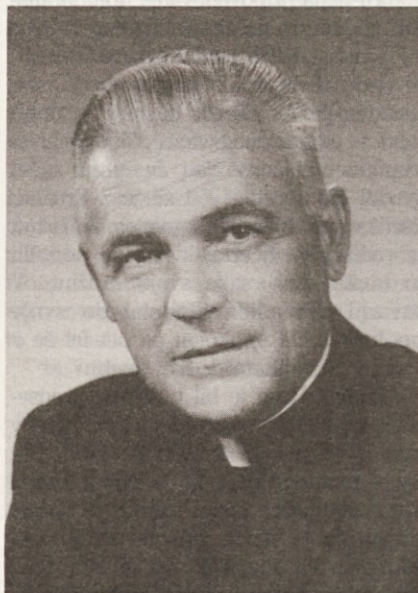
(13) MOJE DELO Z VERNIKI V AMERIKI
(2. del)

V župnijah, kjer sem župnikoval, je bilo duhovno življenje kar zadovoljivo. Redki so bili, ki niso prihajali k nedeljskim mašam in svetemu obhajilu. Tudi dnevne maše so bile dobro obiskane. Kjer sem imel katoliško šolo, je bila maša za otroke vsak dan pred začetkom pouka. Med mašo sem imel dialog, homilijo, stopil sem med otroke in pogovarjali smo se o evangeliju ali o svetnikih, kar jih je posebej zanimalo. Otroška modrost je prav neprekosljiva in včasih prav humoristična. V „mojem“ času smo imeli spovedovanje vsak dan pol ure pred mašo in vsako soboto popoldne eno ali dve uri.

V vsaki župniji je bilo moje najljubše delo s konvertiti (spreobrnjenci). Vse inštrukcije so bile osebne, saj sem videl, da so tako bolj odkriti in povedo vse svoje težave in dvome. Vse inštrukcije so bile zvečer, tako da sem redko imel prost večer. Uspehi so bili res lepi. V Liberalu, tam sem imel tudi kaplana, smo imeli v enem letu 47 konvertitov. Škof je prišel posebej za to, da jih je birmal. To je bil res lep in zgodovinski dan župnije.

Med birmanci je bila tudi moja dobra Jeanice. Ni bila katoličanka in preden sem prišel v Liberal, se je poročila z nekim katoličanom v katoliški cerkvi. Na poročno potovanje sta šla v Mehiko. Ko sta se vozila ob jezeru Chapala, je kar naenkrat ohromela. Od vratu navzdol je bila popolnoma hroma. S helikopterjem so jo prepeljali v Kalifornijo, v posebni center za tovrstne bolnike. Takrat, bilo je leta 1956, še ni bilo ustreznih zdravil. Dali so jo v „železna pljuča“, v katerih je bila dve leti. Ko je mož, sicer katoličan, videl, da je za vedno ohromela, jo je enostavno zapustil.

V tem centru je bila popolnoma obupana in je dvakrat poskusila narediti samomor. Po dveh letih so zanjo dobili posebno posteljo, ki je zanjo „dihala“. Neprestano se je premikala gor in dol, kar je pritiskalo na njena pljuča, da so

tako dihala.

Ko sem prišel v župnijo, sem jo takoj obiskal. Seveda sem jo pomiloval, kolikor sem mogel. Ona pa je kar strmela vame. Čez nekaj časa pa je dejala: „Ali ste končali?“ „Sem.“ „Če še kdaj pridete v mojo hišo, nočem nikoli več slišati vašega stokanja. Paraliza je moj poklic. Zdaj skušam samo ugotoviti, kaj s tem početi.“ Kar pod posteljo bi se skrila, tako me je bilo sram pred njo. Moj poklic! Seveda sem prišel nazaj, pa ne z dolgim obrazom, ampak nasmejan. „To je boljše“, je rekla. „Zdaj pa lahko govorim o važnih stvareh. Hočem postati katoličanka. Bi me vi poučili vse o katoliški veri?“ „Z največjim veseljem“, sem ji odgovoril.

Nisem vedel, kaj sem obljubil. Naslednji dan dopoldne naj bi začela. Ob desetih sem bil tam. Junaško sem se postavil ob posteljo in pričel. Ona je bila na postelji in: gor in dol, neprestano, isti ritem. Čez kakšnih deset minut se je začelo vse okoli mene vrteti, dobil sem morsko bolezen z vsemi posledicami. Tako je bila končana moja prva inštrukcija.

Toda ona hoče postati katoličanka!

Druga inštrukcija. Videl sem, da bo spet problem, če bom mirno stal ob postelji. Zato sem se prijel za ograjo postelje in se premikal z njo gor in dol. Dobro sem ugotovil, nič več se mi ni vrtelo, nič več ni bilo morske bolezni. Tako sem prihajal k njej kakšna dva meseca, dokler ni bila pripravljena za sveti krst in za vstop v katoliško Cerkev. Kakšno veselje. Jeanice je postala pravi apostol. Dan in noč je imela pomočnice in več od njih se jih je tudi pridružilo katoliški Cerkvi. Jeanice je tako živela 37 let. Umrla je za pljučnico. Bila je živ svetnik. Kadar sem imel kakšne črne dneve, sem šel k njej na pogovor. Vedno je pomagal.

Še en primer s konvertiti je bil prav poseben. Ko sem bil v Prattu, je prišla v župnišče družina, oče, mati in dva mladoletnika, s prošnjo, da bi radi postali katoličani. Z veseljem. Toda bili so črnici. Ti so imeli v mestu svojo cerkev in niti eden od njih ni bil član cerkve belcev. Kako so bili veseli, da bo s tem pretrgana stara tradicija. Končali smo pouk, krstil sem jih, birmal in sprejel v Cerkev. Bili so prvi črnici med samimi belci. Seveda je za to takoj izvedelo vse mesto. Čez kakšen dan je prihrumel v župnišče pastor metodistične Cerkve in me ozmerjal kot paglavca. Kaj takšnega da se v Ameriki ne dela. Črnici naj imajo svojo cerkev, med belci zanje ni prostora. Če jih katoliška Cerkev sprejme, bodo prej ali slej tudi oni prisiljeni v to. In tega da nočejo. Ko je mož končal svoj razjarjeni govor, sem čisto mimo dejal: „Vi, kot pastor, verjamete v Sveto pismo. Tam je zapisano: Učite vse narode. In črnici so tudi ljudje.“ Odgovora ni bilo. Kar pihal je in odšel. Tako so bili leta 1954 v mestu Pratt prvi črnici sprejeti v „belo“ katoliško Cerkev.

V vsaki župniji smo imeli „oltarno društvo“ žena, ki so skrbele za potrebe cerkve: oblačila, rože, čiščenje itd. Vse žene so bile članice, zato so tudi vse pomagale. Zdravnikova žena je prav lepo delala skupaj s čistilko hiš. Pred Gospodom smo vsi enaki.

„Kolumbovi vitezi“ so zelo skrbeli za duhovniški naraščaj in različne socialne potrebe župnije.

Za žene je bila tudi organizacija „hčerk sv. Izabele“, ki so skrbele za župnijske potrebe in za potrebe ameriških škofov in misijonov.

Na prve petke in sobote tudi nismo pozabili, čeprav moram reči, da so v nekaterih župnijah te stvari odpravili, ker

Razlage svetih knjig RADIKALNI ISLAMIZEM

AMBROŽ KODELJA

Skoraj v vsakem verstvu se dobi kakšna skupina vernikov, ki strogo dobesedno in po svoje tolmačijo verski nauk, daleč od uradne in pravilne razlage. S takšno razlago zapademo v neko obliko ekstremizma, ki je škodljiv najprej verskemu nauku samemu, neprijeten pa je tudi za okolje, v katerem se širi.

Radikalni islamizem se je začel oznanjevati leta 1928, ko je Hasan al-Bana v Egiptu ustanovil muslimansko bratovščino. Gibanje je imelo velik poudarek na socialni. Gradili so bolnišnice, šole in po naseljih so začeli organizirati nekakšno socialno in patronažno službo. V teh socialnih ustanovah kot tudi v vzgojnih zavodih so verske predpise jemali po najstrožjih muslimanskih verskih merilih. Odtod tudi ime radikalni islam. Istočasno je v New Yorku živel egiptovski državni uradnik Sajid Qutb. Ta je ob taki razlagi islama utrdil prepričanje, da je Zahod pokvarjen in bo propadel, zato bo

na njegovo mesto moral priti islam, ki bo zavladal svetu. Kot posebnost naj povem, da je bil tudi Naser prvotno član te muslimanske bratovščine. Pozneje je spoznal, da je to velika zmota, zato je Sajid Qutb 1966. leta usmrtil. Radikalni islam je torej egiptovskega porekla in skoraj vsi ideologi so Egipčani. Pomembna izjema je bil le Pakistanec Abdul A'Ala al Maudabi, ki je umrl leta 1979.

Cilji radikalnega islama so: 1. prevlada islama v svetu; 2. odprava državne ureditve in njenih zakonov. Bog je edini zakonodajalec, posvetni zakoni so bogokletni. Islamski državni aparat je moč le kot tehnična služba, ki jo vodijo verski dostojanstveniki; 3. Jude je treba uničiti. Ob tem je imela veliko vlogo tudi antisemitska islamska propaganda, ki se je začela v bojih med Judi in Arabci v 7. stoletju. Pozneje pa so tudi v ta namen uporabljali zgodovinske ponaredke in napačno katoliško razlago, češ da so Jud-

KRATKE NOVICE

CELJE — Pri celjski Mohorjevi družbi je izšla knjiga Religija, Cerkev in šola v dokumentih občinskih sekretarjev ZSK Zgodovinskega arhiva Celje, v kateri je zgodovinar dr. Milko Mikula na 300 straneh zbral gradivo v faksimilih o tem, kako je partija skušala zatreti vero in uničiti Cerkev na Slovenskem. (Mladika)

je usmrtili Kristusa. Sajid Qutb je Jude obravnaval podobno kot Hitler v svoji knjigi Mein Kampf.

Radikalni islam širi utopijo o mirnem svetu, ki bi mu vladal Bog s pomočjo „modrecev“ - muslimanskih verskih dostojanstvenikov. Ob tem pripomba: Neverniki (nemuslimani) ne bi več obstajali. Tako pridemo v dobo, ko bi na svetu bili nemuslimani iztrebljeni, kar je seveda popolna utopija.

Marsikaj od vsega tega je naši zahodni miselnosti nesprijemljivo, je pa vse to tudi namig, da je ob tem treba razmišljati in se tudi zavedati, kaj se skriva za kakšno stvarjo, pa naj bo ta na strani islama ali na strani tistih, ki ga zagovarjajo, so do njega strpni, mu nasprotujejo ali celo preganjajo...

Novi glas

da niso bile več v skladu z „duhom koncila“.

Večina mojih župnij je bila na podeželju, kjer je res doma prava vera. Večjih mest sem se branil. Ko me je škof hotel postaviti za župnika v stolni cerkvi, sem se uprl z vsemi štirimi. Vendar sem imel takrat tudi izgovor. Hotel sem imeti župnijo, kjer bom lahko skrbel za upokojenega gospoda Franceta Jerašo. Tako mi je škof dal Fowler, kjer je bil gospod upokojen. To je bil moj edini upor cerkveni avtoriteti.

V vsaki župnji sem bil zelo rad in nisem imel prav nobenih težav z ljudmi. Ljudje so povsod dobri, če vidijo, da jim res služiš. Človek se res dobro počuti, saj me zdaj, ko sem v pokoju, pridejo ljudje obiskovat z vseh župnij.

Vem, da je pastorizacija v domovini precej drugačna, saj so tam drugačne razmere. Gornje sem zapisal zato, da boste videli, s čim so se kranjski Janezi po svetu ukvarjali.

Moje delo v Ameriki je bilo uspešno. Niti najmanj se nočem hvaliti, toda najbralci vidijo, kako tujina sprejema in ceni delo tistih, ki jih je domovina zavrgla. Naj vidijo, kakšni izdajalci smo.

Poleg rednega duhovniškega dela sem opravljal še naslednje službe: bil sem škofijski svetnik, dekan, predsednik škofijskega duhovniškega odbora, član škofijske finančne komisije, član škofijskega šolskega odbora, predsednik škofijske ekumenske komisije, predsednik škofijske ženske organizacije. Odličja: dobil sem odličje države Kansas za moje cerkveno in kulturno delo, saj sem imel nad 200 predavanj za različne civilne in verske organizacije o dogodkih med vojno, dobil sem četrto stopnjo Kolumbovih viteзов, posvetili so mi poseben „Assembly“, ki nosi moje ime, dobil sem odličje „škofa Foresta“ na St. Mary of the Plains College za moje delo za študente, dobil sem odličje „Hall of Fame“ v Liberalu v Kansasu, kjer sem sezidal šolo za 175 otrok, župnijsko dvorano, samostan za sestre učiteljice in župnišče. Tudi Slovenije nisem pozabil. Več let sem zbiral podporo za revne koroške študente na slovenski gimnaziji v Celovcu. Skupaj sem tja poslal 130.000 dolarjev. Karmeličanski samostan v Sori stoji precej po moji zaslugi. Čeprav me je domovina zavrgla na smetišče zgodovine, prave domovine nisem nikoli pozabil.

Izdal sem tudi tri knjige. Po naročilu škofa Rožmana pridige Z Bogom v tujino, nato pa še knjigi Zgodovina župnije sv. Antona v Liberalu in Zgodovina župnije sv. Antona v Fowlerju.

Zdaj sem že deset let v pokoju v Wichiti. Ko sem prišel v Ameriko, je bila v južnem delu države Kansas samo ena škofija, Wichita. Leta 1951 se je razdelila. Nova škofija je postala Dodge City in v njej sem delal ves čas do upokojitve leta 1990. V Dodge Cityju nismo imeli posebnih stanovanj za upokojene duhovnike, v Wichiti pa so ravno končali lepe apartmaje za upokojence. Škofa sem zato prosil, če bi tudi mene sprejeli. Bila sva velika prijatelja, ker je bil prej on naš škof v Dodge Cityju, jaz pa sem bil takrat predsednik duhovniškega društva. Tako sva se velikokrat srečevala na raznih sestankih. Z veseljem me je sprejel.

Tu nas je 25 upokojencev. Imamo vso oskrbo, kar je potrebno. Vsi so dobri fantje in se odlično razumemo. Pomagamo po župnijah ob nedeljah, posebno s spovedovanjem. Tako, da malo dušnopastirskega življenja le še ostane. Kako dolgo še? Vse je v božjih rokah.

(Prihodnjič dalje)

Duhovno življenje je objavilo

DECEMBER

PRED 70 LETI (1933)

Prva nedelja v decembru je **izseljenska nedelja**. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič sta napisala izseljencem svojih škofij vsak svoje pastirsko pismo. Škof Rožman misli posebej na tiste, ki ne morejo k sv. maši in ne k svetim zakramentom zato, ker nimajo blizu ne cerkve, ne duhovnika. „Kateri so v grehah in ne morejo k spovedi zato, ker nimajo na razpolago spovednika, ki bi razumel naš jezik, lahko dobe odpuščanje svojih grehov in ni treba, da bi v njih živeli. Treba je samo, da resnično obžalujejo svoje grehe in sicer s popolnim kesanjem, to je iz ljubezni do Boga, zaradi ljubezni do Križanega, in pa namen morajo imeti, da se bodo svojih grehov tudi spovedali, kadar bodo imeli za to priložnost.“ Škof Tomažič je v skrbeh zaradi velike in splošne gospodarske stiske, ki je obšla vse države sveta in zaradi katere morajo posebej trpeti izseljenci. Še bolj ga skrbi nevarnost, kateri je v tujini izpostavljena vera in večna sreča izseljencev. Obljublja, da bo njegova stalna skrb, kako bi zagotovil slovenskim izseljencem domačih duhovnikov, čeprav mu duhovnikov tudi doma primanjkuje.

Tonček piše očku v Argentino: „Že dolgo, dolgo — kar si šel od nas, mamica ima vedno objokan obraz. Veš, kaj si obljubil, ko si se poslavljaj? Da se boš vsak teden s pismom javljal, da kmalu se vrneš ves bogat domov, da nam kupiš gvantec in dom ves nov! Zdaj pa že leta glasu od Tebe ni! Kaj je s Tabo, očka, tam v Ameriki?“

Izseljenski duhovnik Josip Kastelic je v 31. številki *Našega duhovnega življenja* objavil daljši članek (na dveh straneh) o veri. „Hoče biti sicer kratka, vendar kolikor mogoče popolna poljudno pisana znanstvena razprava za ljudi, ki se hočejo potruditi in želijo nekoliko globlje in temeljiteje premisli-

ti in proučiti brez dvoma najvažnejši pojav človeškega življenja in splošno last vsega človeštva, vero.“

Decembra so imeli slovenski rojaki možnost **romanja v Luján** ob dveh priložnostih. Najprej je bilo napovedano slovensko romanje za 10. december, potem pa prišlo povabilo Hrvatskega (prej Slovanskega) katoliškega društva za skupno romanje 17. decembra. „Obojno romanje v Luján je izpadlo v splošno zadovoljnost in je bilo obojno številno obiskano. Obakrat je bila prilika za spoved v domačem slovenskem jeziku.“

Ustanovni občni zbor **Bratovščine Živega rožnega venca** je soglasno izvolil tale odbor: predsednik Andrej „ebokli, podpredsednik Martin Zidar, tajnik Franc Lakner, blagajničarka Romana Koradin, knjižničar Ivan Kastelic ter pregledniki Josip Suban, Radoslav Rogina, Kati Zavrtanik in Alojzija Kek. Izseljenski duhovnik Josip Kastelic je bil imenovan za voditelja Bratovščine. Dospel je se je priglasilo 119 članov in članic.

„Vse božične božje službe so bile na Paternalu proti pričakovanju številno obiskane, posebno polnočnica, za katero je bila cerkev trikrat premajhna, kakor tudi slovenska deseta maša. Vse je hvalilo lepo slovensko petje.“

Josip Kastelic ob koncu leta podaja obračun svojega dušnopastirskega delovanja med slovenskimi izseljenci: „**Šestindvajset slovenskih zakonov** je blagoslovil slovenski izseljeniški duhovnik od svojega prihoda meseca aprila do konca leta 1933, celo vrsto pa jih je na zakrament svetega zakona samo pripravil, dočim je iz raznih vzrokov blagoslovil zakon sam vsakokratni domači gospod župnik. Isti čas je bilo v župni cerkvi na ulici Avalos **krščenih 27 slovenskih otrok**, dočim točnega števila po ostalih cerkvah krščenih ni več mogoče ugotoviti. Zakrament svete pokore je prejelo isti čas v slovenskem jeziku okrog **750 odraslih spovedancev**.“

PRED 60 LETI (1943)

PRVO SVETO OBHAJILO

Na Av. del Campo 1653, nasproti bolnici Tornú, je 19. decembra prejelo prvo sv. obhajilo 20 otrok Slovencev. Pridružil se jim je večje število tistih, ki so ta dan pristopili v belem k 'drugemu' sv. obhajilu. Pel je zborček paternalnih otrok, katere sta pripravila za to priložnost s. Iluminata in Ciril Jekše.

BOŽIČ

Polnočnica na Paternalu, med katero je pel ženski zbor, je bila lepo obiskana. Prav tako božična maša na Avellanedi. Nastopil je povečani pevski zbor, ki ga je v kratkem pripravil pevovodja Ciril Kren.

ŠTEFANJE IN JANEZOVO

Društvo prekmurskih Slovencev *Slovenska Krajina* je priredilo družinsko srečanje v proslavo vseh Štefanov in Janezov. Povabljeni so bili tudi vsi člani Bratovščine Živega Rožnega venca.

REVIJA DUHOVNO ŽIVLJENJE

Revija je imela v tem letu 256 strani. Vsebovala je obvestila, vabila in poročila o verskih prireditvah med slovenskimi rojaki v Buenos Airesu in okolici, prinašala verske poučne članke v slovenskem in kasteljanskem jeziku, objavljala podatke o krstih, porokah in smrtih. Stalna zaglavja so bila: **Cerkveni vestnik**, v katerem je slovenski izseljenski duhovnik Janez Hladnik obveščal rojake o sv. mašah in drugih cerkvenih pobožnostih v teku meseca; **Po Argentini sem ter tja**, kjer je opisoval svoje pastoralne obiske po vseh provincah Argentine, kjer žive kaki slovenski rojaki; **Opazovalec in Grozeče sence nad domovino**, kjer je Hladnik povzema informacije, ki jih je dobival iz raznih virov, o dogajanjih v domovini med drugo svetovno vojno; **Nekaj za stariše**, napotke za vzgojo otrok; **Krščanska socialna načela**, kjer je predstavljal učenje Cerkve; **Bajo el sol libre**, prevod Darinke Čehovin Finžgarjevega romana *Pod svobodnim soncem* z ilustracijami Vande Čehovin; **La página de la joven — Za mladenke**, poročila v obeh jezikih o sestankih in prireditvah slovenskih deklet in **Lisi-**

ca Zvitorepka, humoreska v nadaljevanjih.

PARTIZANI IN ČETNIKI

Urednik Janez Hladnik: „Kot poročevalci smo dolžni obvestiti našo javnost o tem, kaj se doma dogaja, v kolikor nam je mogoče to poznati. Iz splošnih poročil zvemo, da se doma pogosto dogaja, da pride do medsebojnih spopadov med 'partizani' in katerim je vojaški vodja Tito (menda neki Brozović, zagrebški kovač, soudeležen v španski revoluciji in izvežban v četnikovanju in v komunističnem delovanju v Moskvi, ki je bil iz Rusije poslan, da dvigne partizanstvo. Ali je bila njemu naročena tudi socialna komunistična revolucija ali pa deluje v tem smislu le na svojo pest, o tem ne vemo).

Že eno leto je znano globljim opazovalcem, da je v četniškem delovanju nekaj narobe. Toda vsi uvidevni naši možje so skušali na zunaj prikriti ta razpor, da znotraj ga pa ublažiti. Slednjič je prišlo res v javnost in je vse jugoslovansko osvobodilno gibanje spravilo v čudno luč.

Prvi glasen pojav je bil uboj dr. Natlačena, kateremu je sledila cela vrsta ubojev najboljših slovenskih mož. Znano je, da je od rok partizanov padlo 17 duhovnikov, ki so bili vsi znani kot zelo delavni in spoštovanj vredni božji služabniki in tudi zavedni narodnjaki.

Tukaj ni prav nič treba, da se tudi med naše vrste zanese sovraštvo, zato smo o tem malo pisali in tudi sedaj ne bomo o tem razpravljali, pač pa z bridkostjo ugotavljamo, da je za naš narod medsebojni spor mnogo večja nesreča kot pa tujevo nasilje v deželi.

Ne odrekamo partizanom zaslug, kajti marsikaj so napravili na škodo Nemcem in Italijanom. Toda iz obilice poročil, katera prihajajo, je premnogo dogodkov, kateri dokazujejo, da je njihova prenašljivost spravila tisoče slovenskih ljudi v grob in dajala povod požigom in streljanju talcev.

Ena stvar je osvoboditev domovine, druga stvar pa je očuvati narod, kajti kaj hoče 'mrtvemu narodu svobodna zemlja'.

Ko opazujemo razvoj vojnih dogodkov, vidimo kako znajo čuvati zavezniški dragocena življenja svojih vojakov. Zakaj bi pa bili dolžni mi Slovenci, ta najmanjši narodič, tirati slepo na morišče naše ljudi, ne da bi preje vedno pretehtali, kaj bo to koristilo. In prav

tako: kaj je sedaj treba sejati socialno revolucijo in med Slovence, kjer nikdar nismo nikakega kapitalizma imeli in kjer bi po mirni poti prav lahko rešili vse socialne probleme pozneje, ko bomo na svoji zemlji svoji gospodje.

Kaj je soditi o očitku sodelovanja z Nemci? Na podlagi mnogoterih poročil je razvidno, da je to zadeva lokalne politike. Kakor očitajo partizani, da so se zvezali patrioti proti njim, prav tako pa je znanih slučajev, da so se zvezali patizani z Nemci proti patriotom, kadar jim je to bolje kazalo.

Tako vidimo, da je položaj obupno zapleten in ga bo razčistila šele zavezniška okupacija naše zemlje.“

PRED 50 LETI (1953)

5: Na podlagi papeške konstitucije „*Exul familia*“ je bil z dekretom konzistorialne kongregacije, ki ga je podpisal nje tajnik kardinal Piazza, imenovan **Anton Orehar za direktorja slovenskih dušnih pastirjev**, ki delujejo med slovenskimi rojaki v Argentini. Istočasno je bil z enakim dekretom imenovan **Jože Jurak za nje-govega namestnika in pomočnika**.

6: **Novo mašo je imel Bogdan Makovec** med rojaki v San Justu. Pridigal mu je prof. dr. Ignacij Lenček.

6: Slovenske družine se tudi v tujini držijo navade, da je treba **Miklavža** poklicati v hišo, ko darila raznaša. Prišel je k Žužkovim v Florido, nato se je pojavil na farnem dvorišču pri sv. Jožefu v Lanusu; povabila ga je *Elizabetina konferenca* v San Martinu in *Misijonska zveza* ga je sprejela v dvorani *Mercedes Dorrego*. V Cordobi mu je gostoljubno odprla vrata Gaserjeva družina.

6: **Odsek SFZ v Lanusu**, ki nosi ime *Jože Mehle* po ubitem bogoslovcu, je imel drugi občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika Stanko Mehle, za podpredsednika Lojze Levstek, za tajnika Ludvik Šmalc, za blagajnika Tone Brulc in za gospodarja Jože Černak. Odsek živahno deluje, ima že svoj športni prostor. Duhovni vodja fantovske organizacije je župnik Janez Hladnik.

8: **Na praznik Brezmadežne** se je začelo jubilejno Marijino leto. Fantje in dekleta so priredili marijansko akademijo, katere glavna točka je bila uprizoritev *Flamske Marije*. Delo je

spisal Felix Timmermans, Ivan Korošec pa dramatisiral in prestavil v sedanje slovensko okolje.

8: **Novo mašo je daroval Franc Okoren** med Slovenci v Floridi. Pridigar je bil duhovni svetnik Alojzij Košmerlj, novomašno kosilo sta pripravili družini Malgaj-Pengov. Okoren bo šel delovat v Čile.

12: **Zaprte duhovne vaje za može** je ta in naslednji dan vodil župnik Gregor Mali. Prišlo je 77 mož.

13: **Novo mašo je daroval Alojzij Starc** v salezijanski kapeli na Belgrano, kjer je redna slovenska služba božja v Buenos Airesu. Pridigal mu je semeniški spiritual dr. Filip Žakelj.

13: **Isti dan je imel novo mašo Jože Škerbec** med sorodniki v Men-dozi. Pridigal mu je prof. dr. Ivan Ahčin.

20: **Dušnopastirski obisk med Slovenci v Miramaru** je opravil Jože Jurak. Ta skupina, ki je oddaljena 452 km od Buenos Airesa, se je naselila leta 1948. Med rojake so prihajali duhovniki Janez Hladnik, Anton Orehar in tudi škof Gregorij Rožman. Jurak hodi sedaj redno dvakrat na leto, za božič in za veliko noč.

24: **Sveto noč** so rojaki iz Buenos Airesa in okolice doživljali kot pretekla leta v kripti cerkve Santa Rosa. Polnočno mašo je opravil direktor dušnih pastirjev Anton Orehar, pel pa SPZ Gallus, ki ga vodi dr. Savelli.

Isto noč je dušni pastir Vinko Flek pripravil **polnočnico** za slovenske rojake, zlasti za tiste s Primorskega, v okraju San Fernando. Maševal je novomašnik Bogdan Makovec, pel je pa zbor *Soča*.

25: **Novo mašo je daroval France Susman CM** na božični dan v salezijanski kapeli na Belgrano. Posvečen je bil 19. tega meseca v Marijini baziliki v Lujanu. Pridigal mu je redovni sobrat Ciril Demšar.

Letos so **odsek SFZ v Mendozii** vodili odborniki Lojze Kočar, Janez Pustovrh, Franc Jerovšek in Jože Grilc.

V letu 1953 so izšle v Argentini naslednje **slovenske knjige in brošure**: založba SDP: *Moj prijatelj 1953*; založba SS: *Koledar-zbornik Svobodne Slovenije 1953*; založba DP: *Naša gospodarska osamos-*

vojitev, Ivan Ahčin: Sociologija I; založba KM: Misijonski zbornik 1953, Misijonski zbornik 1953, posebna izdaja, Tine Debeljak: Irenej Friderik Baraga, Bine Šulinov (Zorko Simčič): Krst pri Savici; založba DS: Radivoj Rigler: Sam temeljito kasteljansko, 2.del: Ključ k vajam v učbeniku; založba JBZ: Barago na oltar!; samozaložba: Janez Pekolj: Kasteljansko-slovenski slovar.

V letu 1953 so v Argentini izhajale naslednje slovenske revije in časopisi pretežno verske vsebine: **Baragov vestnik; Družabna pravda; Duhovno življenje** s prilogo za otroke **Božje stezice; Katoliški misijoni; Misel; Naš dom; Naš klic; Naš vodnik; Oznanilo.**

ROJSTVA, POROKE in SMRTI v letu 1953

ROJSTVA: Veronika Albreht-Petkovšek, Marija Kristina Artač-Škamlec, Janez Babnik-Florjančič, Jernej Bajda-Belehar, Ana Maria Barriomero-Bajuk, Roberto Barriomero-Bajuk, Marija Marjeta Bavec-Zigmund, Janez Jože Belič-Groznik, Lojze Berce-Ricci, Mojca Bras-Langus, Martin Alojzij Breclj-Legiša, Janez Brula-Vitrih, Marija Frančiška Burjek-Cerar, Marija Martina Cesar-Bračko, Marija Adrijana Ciger Hronsky-Peternel, Ruda Criscuoli-Berčič, Šilvija Čater-Strle, Marija Frančiška Čepon-Turk, Marija Debevec-Mayer, Marko Dimnik-Lampret, Rosa María Dodič-Poles, Helena Dolenc-Ziherl, Rudolf Dolenc-Podboršek, Jože Dolenc-Tekavec, Lucija Terezija Dovč-Lončarič, Vinko Engelman-Žigon, Anica Fale-Kosanc, Marija Filipič-Pogačnik, Marija Alojzija Geržinič-Fink, Peter Gelb-Beltram, Marta Germ-Šilih, Marjana Marta Gladek-Dolšek, Marija Antonija Glinšek-Merlak, Marija Gnjezda-De Angelis, Stanislava Grebenc-Bajda, Roza Grintal-Jeretina, Janez Matej Hafner-Hartman, Franc Peter Dominik Heinrihar-Pajnič, Ireneja Ana Hirschegger-Kraner, Peter Pavel Hirschegger-Kosanc, Terezija Hren-Čuk, Anton Janez Hribar-Zajc, Oskar Jelovčan-Kroijgaard Larsen, Stane Jemec-Zajc, Peter Jože Jenko-Belič, Anica Jenko-Rogelj, Marta Natalia Jereb-Höffler, Sergij Keršič-Knific, Marko Franc Keš-Novak, Ivanka Klemen-Vidic, Franc

Klemenc-Poljšak, Janez Kocjančič-Rauh, Božidar Kocmur-Maček, Juán Carlos Komjanc-Calabria, Ruben Daniel Komjanc, Jožica Kopač-Rožnik, Marijana Korošec-Blažič, Martina Amalija Kovačič-Janežič, Martina Silvija Kožar-Perhaj, Janez Krajnik-Petek, Jože Krvina-Dolinar, Ivan Krvin-Dolinar, Jožefa Bernarda Kržišnik-Lavrič, Tomaž Lazar-Arhar, Lojze Leskovec-Borštinar, Vinko Lesnika-Borler, Roza Levstik-Tekavec, Irena Marija Lipar-Vombergar, Marijan Andrej Lisjak-Štrancar, Tomislav Lovrenčič-Štancer, Ferdinand Lozar-Guerrero, Dušan Luskar-Vedenik, Helena Kristina Maček-Trkman, Leopold Malalan-Pavlovčič, Marjan Janez Marinčič-Borštner, Marjeta Marinič-Peternel, Vinko Peter Marolt-Lavrič, Marjeta Mazora-Šuligoj, Adriana Beatriz Mažgon-Prezelj, Janez Mikelj-Bohinc, Marjeta Miklič-Papler, Franc Mramor-Kotlušček, Frančišek Marjan Mulc-Škerbec, Roza Novak-Marolt, Marjan Oberžan-Rupnik, Jože Oblak-Božnar, Danijel Anton Oblak-Grom, Ciril Obriskal-Košir, Anton Jurij Obriskal-Košir, Anton Ogar-Pegan, Janez Osojnik-Bidovec, Ignacij Ovčar, Ivan Oven-Berlič, Frančišek Anton Pavlovčič-Šparovec, Lucija Pavšer-Trpin, Marija Pengov-Malgaj, Terezija Perharič-Košnik, Franc Petkovšek-Podržaj, Polona Pintar-Grilc, Ivan Patricij Pipp-Makovec, Monika Pirc-Šetina, Marjan Pograjc-Šega, Marija Kristina Potočar-Avsec, Marko Anton Potočnik-Košir, Marija Pregelj-Močnik, Anton Prešern-Tomažević, Janko Prešeren-Poznič, Anton Andrej Puntar-Drenik, Jože Radoš-Bevčar, Marjeta Rajer-Žužek, Franc Rakovec-Martinjak, Evgen Repič-Repič, Mihael Miroslav Ribnikar-Strle, Helena Rode-Moder, Gabrijela Marija Rome-Grebenc, Andrej Jože Rot-Štancar, Jože Rupnik-Kavčič, Marijan Rupnik-Pregelj, Jožica Rus-Kocjan, Delia María Simonič, Antonija Sintič-Lipovec, Jože Smrekar-Selan, Marija Ana Sovič-Jurjevič, Martina Strupeh-Jakoš, Marija Ana Šabič, Rudi Šabec-Šabec, Marija Kristina Šemen-Dolenc, Robert Jože Šemen-Dolenc, Andreja Škerlj-Hribar, Angela Šmon-Kveder, Mirko Špacapan-Hladnik, Janez Ludvik Štrempefel-Dermastja, Sonja Julijana Štumberger-Žgavec, Ana Ivana Tekavec-Brezovar, Sergij Andrej Terčič-Terčič, Lovro Tomažević-Zupanc, Janez Urbanč-Telič, Franc Urbančič-Maček, Karel Uršič-Drenšek, Andrej Vadnjal-Krušič, Antonija Vaupotič-Plonka, Nedá Vesel-Jerin, Andrej Jože Vidmar-Cvetko, Peter Vintar-Dolčič, Pavel Vin-

tar-Dolčič, Majda Virnik-Zemanek, Marija Vodopivec-Mihelčič, Neža Vojnovič-Sušnik, Mihael Zorec, Marko Zupanc-Adamič, Anica Žagar-Jeriha, Janez Žitnik-Majeršič, Janez Žnidar-Zavrl, Emilija Marjeta Žgajnar-Žnidaršič, (154 rojstev).

POROKE: Franc Batič in Edelmira Severa, Vid Belec in Marija Žagar, Vilko Cuderman in Marija Arbeiter, José Chimento in Lenčka Lepoša, Jože Drenšek in Marija Ilinčič, Franc Fašun in Elsa Harrington, Ignacij Fink in Marija Kačar, Franc Fonda in Ana Svetličič, Jurko Ciger-Hronsky in Cilka Peternel, Milan Grdin in María Celmira Bersetti, Franc Grom in Marija Staudacher, Ignacij Hladnik in Bogomira Svete, Franc Hudoklin in Terezija Logar, Avgust Igljč in Nika Adamič, Angel Kalin in Antonija Bohinc, Ivan Karino-Trinko in Terezija Florjančič, Emil Klanjšček in Ančka Kokalj, Miha Klemen in Angela Koprivc, Peter Klobovs in Ivanka Grilc, Janez Kopač in Alba De Diago, Janez Koščak in Ivanka Kostelec, Martin Kovačič in Milena Kramar, Edvard Kralj in Marija Lampret, Jože Kralj in Dora Rivero, Artur Lah in Almira Italia, Ivan Lampret in Anastasia Jascug, Adolf Leban in Jožefa Kien, Alojzij Leskovec in Tilka Borštinar, Herbert Lichtenberg in Nada Devetak, Franc Lobnik in Marija Homovc, Jože Mandelj in Bernardina Cecilija Danjko, Janez Marinčič in Filica Borštinar, France Mravljne in Inés Ponce, Lojze Novak in Kristina Mehle, Ciril Obriskal in Matilda Košir, Roman Pavlovčič in Anica Šparovec, Alojzij Peterlin in Marija Šoba, Janko Petrič in Vida Gomišček, Martin Potočar in Kristina Avsec, Oskar Pregelj in Stanislava Močnik, Pavle Rant in Mirjam Peršuh, Luis Roselli in Ana Volčič, Ciril Sajovic in Cvetka Skolaris, Anton Sintič in Olga Lipovec, Jože Škrbec in Jožica Oman, Slavko Truden in Tonka Langus, Eduardo Mario Veit in Hilda Wider, France Vitrih in Ančka Seljak, Janez Zajc in Lina Kambič, Vladimir Žbogar in Natalija Kogljevšček, (50 parov, 38 slovenskih).

SMRTI: Janez Anžič (46), Franc Božnar, Joško Čepon, Antonija Dolenc roj. Porenta (63), Marija Gutovnik roj. Polanc (63), Ignacij Jeriha (55), Anton Juršič (40), Ivana Kočar (65), Marjan Koritnik (30), Anton Krušič (68), Vinko Lovšin (58), Alojzij Mazora (34), Robert Milač (31), Elza Mravlag roj. Orel (59), Alojzij Odar (51), Ludvik Pernišek SDB (62), Jože Podjed (47), s. Olga Ponikvar,

Jože Robnik (32), Jože Simčič (63), Majda Sotelšek roj. Eber (29), Marko Sotelšek, Ivan Svete (54), Roza Škrjanc roj. Debevc (53), Anton Trček (55), Alojz-ij Vuga (73), (26 smrti).

Prosimo rojake, da sporočijo uredništvu DŽ, če je kak podatek napačen ali nepopoln pa tudi, če katera oseba manjka na seznamu.

Marija, se še spomniš?

BRANKO ROZMAN

*Marija, se še spomniš poti
skozi dolge ledene noči,
poti na jug?*

*Na oslici ti s sinkom v rokah,
trudni Jožef ob strani in prah
in tisoč muk.*

*V Egiptu si zrla vsak dan
golobe v njih letu čez plan
pod rodni krov.*

*V večerih vsi trije molče
ob ognju ste zrl predse:
Kdaj gremo domov?*

*Ves luči in sonca pijan
je vzšel tisti blaženi dan
poti nazaj.*

*Kaj nisi zapela na glas
in ni se razlezel obraz
še možu v smehljaj?*

*Ah, kaj bi ti pravil! Saj veš
kako in kaj; zakaj ne poveš,
kdaj, kdaj,
le kdaj se bomo mi nasmejali,
na tej in na oni obali,
na poti nazaj?*

iz naše kronike

METKA MIZERIT

• **Dvodnevne duhovne vaje za žene** so bile 27. in 28. septembra pod geslom „*Po Marijini poti obnovimo versko življenje.*“ Vršile so se v Domu duhovnih vaj Marije Pomočnice kristjanov v San Miguelu. Vodil jih je g. Marjan Vidmar. Duhovnih vaj se je udeležilo 43 žena.

Teden pozneje, 4. in 5. oktobra, so bile **duhovne vaje za može**. Tudi te je vodil g. Marjan Vidmar. Udeležilo se jih je 25 mož.

• 24. avgusta je **gospod Janez Cukjati v Mendozi praznoval svojo srebrno sv. mašo**. Kot bogoslovec je študiral v Argentini, Italiji in Sloveniji, kjer je bil tudi posvečen. Že dolgo vrsto let deluje v mendoški škofiji. Srebrnomašnika sta najprej pozdravila deklica in fantek, nato pa še Stane Grebenc v imenu slovenske verske skupnosti. Mešani pevski zbor mu je zapel priložnostno pesem: „*Srebrnomašnik bod' pozdravljen.*“ Slavljenc je daroval sv. mašo skupno z dušnim pastirjem g. Jožetom Hornom, ki je slavljencu tudi pridikal in čestital. G. Janeza Cukjatija je ob tej priložnosti spremljala njegova družina: oče, mati, sestra, brat in teta. Po sv. maši so se predstavili letošnji maturanti, ki so podali poročilo o potovanju v Slovenijo.

Sledilo je slavnostno kosilo. Jernej

Bajda je pozdravil slavljenca in vse navzoče, poslovil pa se je tudi od kronista. Da je bilo praznovanje popolno, so fantje prepevali lepe slovenske pesmi.

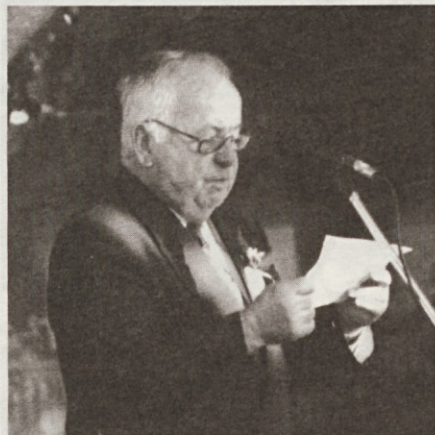
• **Mladinski dan v Slovenski vasi** v nedeljo, 28. septembra, je bil 52. po vrsti. Že v jutranjih urah so se mladi pomerili v nogometu in odbojki. Skupno so se udeležili sv. maše, ki jo je daroval g. Janez Cerar. Gospe so mladim pripravile odlično kosilo. Popoldne so nadaljevali s tekmami. Kulturni program so mladi pripravili v dvorani in sicer zgodovino zabave in razvedrila. V rimskih časih se je ljudstvo zabavalo v koliseju. V srednjem veku so dvorni norčki skrbeli za smeh in razvedrilo. Na odru so se pojavili mladi glumači, ki so tudi pokazali svoje spretnosti. Moderno dobo so pokazali kot slavje ob pogrnjenih mizah, veselje ob petju in plesu. Pridobitev moderne dobe je tudi filmska umetnost, ob kateri se razvedrijo in veselijo stari in mladi. Ob koncu so zmagovalci v tekmah dobili svoje pokale. Pri odbojki so zmagala dekleta iz Slovenske vasi, pri nogometu pa fantje iz Slomškovega doma.

Zasluge, da je mladinski dan v Slovenski vasi lepo uspel, imajo naslednji: Damijan Črnak, Lučka Mehle, Bogo in Damijan Rozina, Sonja in Marija Gerkmann, Ferni Rome, Cecilija Čampa, Yami

Janez Jelenc,
predsednik Slovenske pristave,
govori na Slovenskem dnevu

Lojze Rezelj,
predsednik Zedinjene Slovenije,
govori na Slovenskem dnevu

Grbec, Evgenija in Cecilija Stanovnik, Fede Cerar, Načo Glinšek, Martin in Tomi Sušnik, Marko Zorko, Valerija Burja, Damijan Ahlin, tiskarna Baraga, gospe v kuhinji in Društvo Slovenska vas.

• V soboto, 4. oktobra, je bila pod okriljem **SKA slikarska razstava Helene Klemenc** v mali dvorani Slovenske hiše. Razstave, ki je bila odprta še v nedeljo, 5. oktobra, se je udeležilo lepo število ljubiteljev umetnosti.

• V Našem domu v San Justu je bil v soboto, 4. oktobra, **športni dan dijakov SSTRMB**. Pod vodstvom prof. Karla Groznika so se mladi športniki zbrali in se pomerili v odbojki in namiznem tenisu. Zmagovalci so ob koncu prejeli pokale. Pred razhodom jih je obiskala ravnateljica tečaja prof. Neda Vesel Dolenc; čestitala jim je in se zahvalila prof. Grozniku in pomočnikom, ki so poskrbeli za razvedrilo naše dijaške mladine.

Isti večer je bila v **Slovenskem domu v San Martinu** efektivna tombola. Predstavljam si, da je bila ta igra prirejena za krizne čase, ki jih preživlja Argentina.

V nedeljo, 5. oktobra, pa je v istem domu predaval **arh. Jure Vombergar** o slovenskih priimkih. Predavanja se je udeležilo lepo število rojakov, ki so z zanimanjem sledili arh. Vombergarju, ki zna popestriti svoja predavanja z osebnimi anekdotami.

• **33. mladinski dan na Pristavi** je bil v nedeljo, 5. oktobra. Potem, ko so dvignili argentinsko in slovensko zastavo ter zapeli obe himni, so se mladi iz vseh domov udeležili skupne sv. maše. Za kosilo so poskrbele skrbne mame.

Marjana Hribar Vivod, slavnostna govornica na Slovenskem dnevu

Sledile so tekme v odbojki in nogometu. Pri odbojki so zmagala dekleta iz San Justa, pri nogometu pa tudi fantje iz San Justa. Kulturni del je mladina s Pristave skrbno pripravila. Predstavili so burko „*Trije tički*“, ki jo je napisal Štokaj, priredil in režiral pa Miha Gaser. Pristavčani imajo v gledališki umetnosti bogato tradicijo. Tudi tokrat so se izkazali kot odlični igralci. Nastopili so Marko Petek, Danijel Kocmur, Aleks Zarnik, Pavel Klemenčič, Kristjan Vivod, Ingrid Kopač, Aleks Mele, Tone Vivod, Cecilija Kocmur, Pavel Grohar, Kristjan Kopač, Maksi Maček, Janika Urbančič, Cecilija Čop, Tatjana Golob, Tatjana Gričar, Ana Karina Schiffrer, Martina Kokalj, Nadja Urbančič, Andrej Conde, Tomaž in Luka Kenda ter Franci Schiffrer. Pomagali so jim: gospa Anka Savelli Gaser, Miha Gaser, Dani in Marko Čop, Aleks Šuc, Aleks Kogovšek, Magda Češarek, Helena Dolinšek, Nada Kopač, Polona Havelka in vsi, ki so sodelovali pri pripravi kosila.

• V nedeljo, 5. oktobra, je bila **obletnica pri Svetogorski Mariji v cerkvi sv. Rafaela**, kjer se zbirajo primorski rojaki. Najprej so bile pete litanije Matere Božje in blagoslov. Sledila je sv. maša, ki jo je daroval delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode. Pri sv. maši je pel cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Vinka Klemenčiča. Starejši rojaki, ki so to želeli, so imeli priložnost, da so prejeli zakrament sv. maziljenja.

• Kot vsak mesec, so se gospe **Zveze slovenskih mater in žena** zbrale v Slovenski hiši na svoj redni sestanek v četrtek, 9. oktobra. Sestanek je vodila predsednica gospa Pavlina Dobovšek.

Miha Gaser in njegova ljubezen do teatra...

Pogovorile so se o socialnem delu, ki ga opravlja Zveza, in prisluhnile zanimivemu predavanju Tineta Debeljaka, ki jim je govoril o temi „*Položaj v Sloveniji pred vstopom v Evropsko zvezo*.“

• ZSZM odseki Ramos Mejía, San Justo in San Martín so organizirali **romanje v San Nicolás**. Žene in moške so se v četrtek, 23. oktobra, podali na romanje. Zjutraj so se s skupnim avtobusom odpeljali na pot. Spremljal jih je g. Toni Bidovec, ki je v romarski cerkvi daroval sv. mašo. Po romarski pobožnosti so se okrepcali pri kosilu in se nato vrnili v Buenos Aires.

• **Slovenska kulturna akcija** je v soboto, 25. oktobra, priredila predavanje z naslovom „*Srečanje z umetnostjo — iz estetike v antropologijo*.“ Govoril je mladi filozof **Martin Sušnik**. Obenem je bila tudi razstava grafikov, ki so sodelovali pri natečaju SKA za naslovnico Meddobja. Sodelovali so sledeči: Andrej Hrovat, Ivan Hrovat, Erika Indihar, Irena Žužek in Veronika Žurga. Predavanje in razstava sta bila v mali dvorani Slovenske hiše.

• **48. Slovenski dan in 36. oblet-**

Aleks Kastelic je bil odlična babica v igri „V pričakovanju voza“ (mladinski dan v Slomškovem domu)

nica Društva Slovenska pristava. Zedinjena Slovenija prireja vsako leto Slovenski dan kot priložnost za povezavo vseh rojakov in vseh slovenskih domov v Argentini. Ta prireditev, ki je bila v začetku vedno na Pristavi, sedaj pa se vrši vsako leto v drugem domu, zbere vedno lepo število rojakov iz vseh domov Velikega Buenos Airesa. Letos so slovenski dan pripravili rojaki s Pristave in obenem praznovali 36. obletnico Društva Slovenska pristava. Slovesnost se je vršila v nedeljo, 26. oktobra, pod geslom: „*Sadim drevo med korenine svoje domovine.*“ Že ves teden nas je skrbelo, kakšno vreme bo, saj so „vremenski preroki“ napovedovali dež, prireditev pa naj bi se vršila na prostem pod ombujem.

Lep dan nam je naklonil Gospod. Že v zgodnjih jutranjih urah je bilo na Pristavi zelo živahno. Ob enajstih so se začeli zbirati gostje in malo kasneje sta predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj in predsednik Društva Slovenska pristava Janez Jelenc ob petju obeh himen dvignila argentinsko in slovensko zastavo. Sledila je slovesna sv. maša, ki jo je zaradi zaposlenosti delegata msgr. Jureta Rodeta, daroval pater dr. Alojzij Kukovica. Slovesnost je povzdignilo petje mešanega pevskega zbora s Pristave pod vodstvom gospe Anke Savelli Gaser.

Po sveti maši je bilo skupno kosilo. Skrbne gospe s Pristave so pripravile okusno kosilo, ki so ga mladi postregli povabljenim in domačim gostom. Po kosilu so se v prijateljski tekmi pomerila nogometna moštva iz Morona, San Justa in Slovenske vasi.

Popoldne so posamezni domovi pripravili stojnice, kjer so ponudili jedadčo, pijačo in razne slaščice. Kulturni program se je začel s pozdravom predsednika Slovenske pristave Janeza Jelenca. Sledil je pozdrav predsednika Zedinjene Slovenije Lojzeta Rezlja. Slavnostni govor je podala prof. Marjana Hribar Vovod. Pri akademiji so nam predstavili žeganje na vasi. Pod ombujem se je raztegala prava slovenska vas: cerkev, gostilna in preproste kmečke hiše. Pristavčani so s sodelovanjem drugih domov pokazali slovenske običaje ob žeganju. Postavili so mlaj, peli, pili in plesali. Celo Ribničan se je pojavil na vasi. Po verski slovesnosti so se farani zbrali pred cerkvijo in se zabavali. Moški zbor pod vodstvom Anke Savelli Gaser je zapel več priložnostnih pesmi. Folklorna skupina iz Slovenske vasi je zaplesala gorenjski ples. Vodi jih Bogo Rozina.

Tudi folklorna skupina iz San Martina, ki jo vodita Monika Zupanc Filipič in Monika Verbic Leber, se je predstavila z gorenjskimi plesi. Nastopila je še folklorna skupina Maribor iz Carapachaya pod vodstvom Ani Senovršnik in nam, z njim lastno sproščenostjo, zaplesala venček dolenskih plesov. Nastopila je še folklorna skupina s Pristave, ki jo vodi prof. Héctor Aricó. Lahkotno in dovršeno so zaplesali prekmurski svatbeni ples.

Lepo uspelo prireditev so pripravili sledeči: za besedilo in režijo je poskrbel Dominik Oblak. Čudovito sceno je pripravil Andrej Golob. Posamezne točke programa je povezovala Maruša Batagelj Klemenčič. Za luči in zvok je bil odgovoren Pavel Malovrh. Pri vohodu je vsak udeleženec dobil ličen program; simbol letošnjega slovenskega dne je oblikoval Marjan Stanič. Po lepo uspelem dnevu so se rojaki še zadržali na Pristavi ter se pogovarjali z znanci in prijatelji.

• **47. obletnico Našega doma v San Justu** so rojaki praznovali v nedeljo, 12. oktobra. Zbrali so se v Domu in skupno s številnimi mladimi, oblečenimi v narodne noše, odšli v stolnico k sv. maši. Daroval jo je krajevni dušni pastir g. Toni Bidovec; g. Franci Cukjati pa je somaševal. Prepeval je Mešani pevski zbor pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Po sv. maši so se vsi rojaki skupno podali v Naš dom. Ob petju obeh himen so dvignili obe zastavi: argentinsko in slovensko. Sledila je akademija, posvečena 100 — obletnici rojstva dr. Tineta Debeljaka, častnega člana Doma. Najprej je otroški zbor

Balantičeve šole zapel nekaj pesmi. Recitatorji so nastopili s pesmijo *Domovina* in recitacijo *Slovenski zastavi*, ki jo je napisal dr. Tine Debeljak. Program je povezovala Danica Malovrh. Sledilo je skupno kosilo, ki so ga pripravila skrbne gospodinje. Popoldanski program je začela predsednica Našega doma gospa Mici Malavašič Casullo, ki je pozdravila vse navzoče. Napovedovalka Irena Urbančič Poglajen je povabila na oder slavnostnega govornika dipl. pravnika g. Božidaja Finka, ki je svoje misli razvil ob geslu „*Prijateljstvo nam daje rast.*“ Za kulturni program je igralska družina Našega doma postavila na oder Molierovo komedijo „*Georg Daudin ali prevarani soprog.*“ Pod spretno režijo Blaža Mikliča so odlično nastopili sledeči igralci: Martin Selan, Boštjan Modic, Angelca Podržaj Miklič, Janez Krajnik, Ivana Tekavec, Ivo Urbančič, Toni Rovnan, Metka Markovič Marinčič in Stanko Jelen. Sodelovali so še: Nežka Lovšin Kržišnik, Lučka Oblak kot šepetalki; razsvetljava in zvok Pavle Erjavec in Marko Štrubelj, rekvizitarka Magdalena Oblak Žgajnar, maskerja Ivo Smrdelj in Danica Malovrh. Sceno je mojstrsko izdelal Tone Oblak s sodelavci.

Ob koncu so na oder povabili gospo Meto Debeljak Vombergar, Tineta Debeljaka ter Jureta Vombergarja, katerim je predsednica Našega doma Mici Malavašič Casullo izročila spominsko odličje ob 100. obletnici rojstva dr. Tineta Debeljaka, ki je bil častni član Našega doma.

Lepo uspela prireditev se je nadaljevala pozno v noč.

Strokovnjak Jože Omahna razlaga prostovoljcem v Slomškovem domu, kako je treba obrezovati drevesa.

malo za šalo...

„Veste, teta, osel odgovarja na vaše molitve, kadar riga,“ zbode brezveren pobič ženičko, ki vodi osla na pašo in drži v roki rožni venec.

„Ne, ne, gospod. Moj osel je ateist in ne zna moliti. Zariga pa takrat, ko sreča kolega ateista.“

„Janez, ali veš, katera stvar je najbolj nesmiselna na vsem svetu?“

„Ja, katera neki?“

„Ograja okoli pokopališča.“

„Kako to?“

„Ker se ni treba bati, da bi od tam kdo ušel.“

„Gospod doktor, slabo je z menoj. Počutim se, kot da bi stal na pragu smrti,“ začne tarnati Gustel pri zdravniku.

„Kar mirni ostanite! Vam bom že pomagal čez prag,“ mu vliva zdravnik upanje.

Učiteljica razlaga v šoli, da se je človek razvil iz opice. Nenadoma vpraša korajžni fantič:

„Kateri človek pa je bil prvi, ki je opazil, da ni več opica?“

„Danes bomo računali z računalniki,“ pravi učiteljica v prvem razredu.

„A že?“ so navdušeni učenci.

„Da. No, Špela, povej mi, koliko je pet plus dva računalnika!“

„Pravijo, da na vzhodu dekleta svojega moža pred poroko nikoli ne vidijo.“

„Vem, vem. A veš, kako je na zahodu?“

„Kako?“

„Tam ga ne vidijo po poroki!“

Brodolomca sredi Atlantika čakata na rešitev. Otoku, kjer sta, se približuje ladja.

„Hura, ladja prihaja!“ zakliče prvi.

„Čisto blizu je že in vidim njeno ime: Titanik!“

„Pismo za vas — in sicer letalsko!“

„Ne govorite neumnosti! Dobro sem videl, da ste prišli s kolesom!“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Ko so politiku policaji sporočili, da bo zaprt, je menil, da gre za prebavne težave.
- Moji pravniki se bodo v šoli učili, da je bil Goli otok v štiridesetih letih priljubljeno letovišče na Jadranu.
- Vsi slovenski milijonarji so začeli kot organizirani proletarci.
- Antifašisti niso cepljeni proti totalitarizmu.
- Čakam, da se bodo postkomunisti prelevili v prakomuniste.
- V četrtem delu Kapitala, ki ga Marx ni napisal, je vse povedano.
- Nekaterim je tranzicija tako povšeči, da napredujejo cepetajoč na mestu.
- Gola resnica ni prav nič seksi.
- Bratje Marx so bili edini resni marksisti.
- Pri nas izdelujejo nova cesarjeva oblačila v velikih serijah.
- Direktiva z leve: komunisti, kapitalizirajte se!
- Stalin je bil fašist pred fašisti.

KJE JE KAJ

Prvi in letošnji in zadnji božič —	
Jure Rode	289
Večer se svet mi bo smehljaj —	
Vladimir Kos	290
Božje Dete prinaša veselje, spravo in mir —	Janez Pavel II. leta 2000 291
Besede ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta	291
Brezmadežno spočetje Device Marije —	
Silvester Čuk	292
Tomaž Becket, škof in mučenec —	Silvester Čuk .....
	292
Nameni Apostolata molitve za december	293
Blažena mati Terezija iz Kalkute —	
Lojze Kukovica	294
Gospodove jasli —	
France Rozman	295
Hvalnice Devici Mariji —	
Sv. Bernard	297
Angel harmonije —	Anselm Grün . 299
O prijateljstvu —	
Marcus Tullius Cicero	300
Vprašujete-odgovarjamo —	L.K. 302
Poročiti se? Kaj imava od tega? .	303
Kaj je prav in kaj ne? —	
Cilka Žagar	304
Sejati ljubezen —	P. Mirko Pelicon 305
Pet minut za molitev	306
Otrokova dojemljivost za učenje jezika	306
O veselju, ki ga občutimo, kadar pomagamo —	
Adalbert Ludwig Balling	307
Slovenski svet, ti si krasan —	
Pavel Grohar	308
Ludvik Hren, 86-letnik, in njegovi domobranski spomini	309
V primežu revolucije —	
Ivan Lavrih	312
Radikalni islamizem —	
Ambrož Kodelja	313
Kratke novice	305, 313
Duhovno življenje je objavilo	314
Rojstva, poroke in smrti v letu 1953	316
Marija, se še spomniš? —	
Branko Rozman	317
Iz naše kronike —	Metka Mizerit .. 317

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Clanica uredniškega odbora: Metka Mizerit - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRILIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

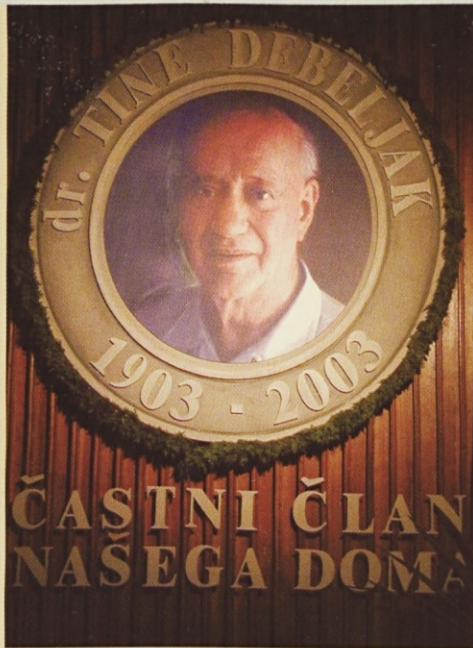
NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2003: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Tudi Naš dom v San Justu se je spomnil stoletnice dr. Tineta Debeljaka.
2. Z letošnje obletnice Našega doma.
3. in 4. Še dva momenta iz komedije George Dandin ali Kaznovani soprog za 47. obletnico Našega doma. (Foto: Marko Vombergar)
5. in 7. Za mladinski dan je predstavila mladina v Slomškovem domu v režiji Aleksandre Omahna igro „V pričakovanju voza“
6. Ob koncu igre je prejel Miha Gaser, prevajalec tega gledališkega dela, zaslužen priznanje.

Od zgoraj in od leve:
 1. in 2. Za začetek 33. mladinskega dne na Pristavi je bila sv. maša.
 3., 4., 5., 6. in 7. Burka „Trije tički“ v izvedbi pristavske mladine v režiji Miha Gaserja na tem mladinskem dnevu. (Foto: M. Čeč)

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: Mons. dr. Jorge Rode
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Armado e impresión: Talleres Gráficos VII KO S R I - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

Correo Argentino
 Suc. 7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 2560